

**PRZEGLĄD UCHWAŁ
IZBY KARNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO
W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA KARNEGO
I POSTĘPOWANIA W SPRAWACH
O WYKROCZENIA ZA 2014 R.**

RYSZARD A. STEFAŃSKI

KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO

1. UDZIAŁ STRON W POSIEDZENIU SĄDU (ART. 339 § 5 K.P.K.)

Zgodnie z art. 464 § 1 in fine k.p.k. strony, obrońcy i pełnomocnicy mają prawo do udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego wtedy, gdy przysługuje im prawo udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji.

W myśl art. 339 § 5 k.p.k. mogą oni wziąć udział w posiedzeniach wymienionych w § 1, tj. gdy prokurator złożył wniosek o orzeczenie środków zabezpieczających, zachodzi potrzeba rozważenia kwestii warunkowego umorzenia postępowania, akt oskarżenia zawiera wniosek o skazanie na posiedzeniu oraz w § 3 pkt 1, 2 i 6, a więc gdy zachodzi potrzeba umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2–11 k.p.k., umorzenia postępowania z powodu oczywistego braku faktycznych podstaw oskarżenia lub wydania postanowienia w przedmiocie tymczasowego aresztowania lub innego środka przymusu, z tym że udział prokuratora i obrońcy w posiedzeniu w przedmiocie orzeczenia środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym (art. 93a § 1 pkt 4 k.k.), jest obowiązkowy. Na tle tych przepisów zostało przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie, czy użyte w art. 339 § 5 k.p.k. w zw. z art. 464 § 1 k.p.k. sformułowanie: «Strony, obrońcy i pełnomocnicy mogą wziąć udział w posiedzeniach wymienionych w (...) § 3 pkt 6» w odniesieniu do posiedzeń sądu odwoławczego w przedmiocie rozpoznania zażalenia na zabezpieczenie majątkowe oznacza: «mają prawo wziąć udział» w posiedzeniach wymienionych

w art. 339 § 3 pkt 6 k.p.k., stosownie do unormowania zawartego w przepisie art. 96 § 1 k.p.k., czy też oznacza: «mają prawo wziąć udział w posiedzeniu, jeżeli się stawia» w rozumieniu przepisu art. 96 § 2 k.p.k.»

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 września 2014 r. – I KZP 17/14 (OSNKW 2014, Nr 12, poz. 87) uznał, że „**Zawarte w art. 339 § 5 k.p.k. sformułowanie «strony, obrońcy i pełnomocnicy mogą wziąć udział w posiedzeniach wymienionych w § 1 oraz w § 3 pkt 1, 2 i 6» oznacza, że wymienieni uczestnicy postępowania mają prawo do udziału w tych posiedzeniach z uwagi na to, że «ustawa tak stanowi» (art. 96 § 1 k.p.k.)»** Pogląd ten spotkał się z aprobatą¹ oraz częściowo z krytycznymi uwagami². Jest on słuszny, a obszerna argumentacja przekonująca. Nie sposób ją przytaczać, a jedynie należy zwrócić uwagę, że uzasadniając postępowanie Sąd Najwyższy trafnie podkreślił, że art. 464 § 1 k.p.k. jest powiązany z art. 339 § 5 k.p.k. i ma bezpośrednie zastosowanie do posiedzeń sądu odwoławczego rozpoznającego zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji. Norma ujęta w art. 464 § 1 zd. II k.p.k., zgodnie z którą strony oraz obrońcy i pełnomocnicy mają prawo do udziału w posiedzeniu sądu odwoławczego także wtedy, gdy przysługuje im prawo udziału w posiedzeniu sądu pierwszej instancji, w przypadku rozpoznawania zażalenia na postanowienie prokuratora może mieć, zgodnie z art. 465 § 1 k.p.k., jedynie odpowiednie zastosowanie. Ponadto zauważył, że w doktrynie³ i judykaturze⁴ przewidziana w art. 339 § 5 k.p.k. możliwość udziału uczestników postępowania w określonych posiedzeniach jest równoznaczna z ich bezwzględny uprawnieniem do udziału w tych posiedzeniach, rodzącym obowiązek przekazania im stosownego zawiadomienia, jak też odroczenia posiedzenia, gdy usprawiedliwią niestawiennictwo.

---

¹ W. Jasiński, *Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2014 r. – I KZP 17/14*, OSP 2015, nr 3, poz. 31.

² A. Skowron, *Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 17/14*, LEX/el. 2015.

³ H. Paluszkiwicz: *Pierwszoinstancyjne wyrokowanie merytoryczne poza rozprawą w polskim procesie karnym*, Warszawa 2008, s. 282; E. Trybuchowska, *Udział stron i innych uprawnionych osób w posiedzeniach sądowych*, [w:] J. Skorupka (red.), *Rzeczony proces karny, Księga jubileuszowa Prof. Z. Świdy*, Warszawa 2009, s. 474; T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2014, s. 1189, 1581–1582; W. Grzeszczyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 469, 631; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2011, s. 638–639; L.K. Paprzycki, [w:] J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2013, s. 1023–1024; A. Sakowicz, [w:] K.T. Borałyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2014, s. 619; K. Eichstaedt [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, Warszawa 2013, s. 27; S. Waltoś, P. Hofmański, *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013, s. 281.

⁴ Postanowienie SN z dnia 18 września 2013 r., V KZ 67/13, LEX nr 1365527; wyrok SN z dnia 17 stycznia 2008 r., SNO 86/07, LEX nr 1289014; postanowienie SN z dnia 13 października 2009 r., SNO 67/09, LEX nr 1288970; wyrok SN z dnia 27 września 2013 r., II KK 234/13, LEX nr 1375163; postanowienie SA w Katowicach z dnia 4 listopada 2009 r., II AKz 698/09, LEX nr 553811; postanowienie SA w Szczecinie z dnia 21 listopada 2012 r., II AKz 449/12, LEX nr 1237958; postanowienie SA w Białymstoku z dnia 31 stycznia 2014 r., II AKz 382/13, LEX nr 1437867.

2. UDZIAŁ OSOBY NIEUPRAWNIONEJ W WYDANIU ORZECZENIA (ART. 439 § 1 PKT 1 K.P.K.)

Zgodnie z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych⁵ przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe może nastąpić bez zgody sędziego, m.in. w przypadku zniesienia stanowiska wywołanego zmianą w organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu. O przeniesieniu sędziego wydaje decyzję Minister Sprawiedliwości, z tym że przeniesienie sędziego z tych przyczyn może nastąpić, jeżeli uwzględnienie wniosku sędziego co do nowego miejsca służbowego nie jest możliwe (art. 75 § 3 u.s.p.). Trafnie zwraca się uwagę w judykaturze, że „Przez miejsce służbowe sędziego należy rozumieć konkretny sąd, a w istocie określony obszar jurysdykcyjny należący do właściwego sądu, w którym sędzia może sprawować władzę sądowniczą. Innymi słowy, o ile powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego oznacza nadanie sędziemu prawa jurysdykcji, czyli wydawania wyroków i podejmowania innych czynności jurysdykcyjnych w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, o tyle miejsce służbowe wytycza zakres tej władzy, tzn. obszar działania sędziego oraz rodzaj spraw, które może rozstrzygać, określony w przepisach prawa procesowego o właściwości rzeczowej. Miejsce służbowe jest elementem władzy sądowniczej *sensu stricto*, a nie tylko zagadnieniem pracowniczym (miejscem wykonywania pracy – np. art. 29 k.p.). Przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe ma zawsze charakter wyjątkowy niezależnie od tego, czy odbywa się za zgodą, czy bez zgody sędziego, ale to zgoda sędziego jest zasadą, a nie wyjątkiem. Poprzez taką właśnie regulację ustawodawca pozostawił sędziemu możliwość zgłoszenia wniosku o przeniesienie właśnie po to, aby prawo jurysdykcji sędziego było realizowane w sposób najpełniejszy, aby nie istniały inne przeszkody, poza przeszkodami kwalifikowanymi, które ograniczają lub wręcz uniemożliwiają sprawowanie sędziemu jurysdykcji na danym obszarze”⁶. Na znaczenie stabilności tego miejsca zasadnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, podkreślając, że „Miejscem sprawowania funkcji orzeczniczych przez sędziego jest to, które wskazano w akcie powołania go do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego. Doniosłość ustrojowa tej regulacji, określającej jedną z priorytetowych zasad funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, jest oczywista. Tak w odniesieniu do zakresu uprawnień sędziego, skoro w myśl zasady zakazu przenoszenia sędziów, wskazanej art. 180 ust 2 Konstytucji RP i urzeczywistnionej w art. 75 p.u.s.p., stanowi jedną z gwarancji ich niezawisłości, jak też wobec obywateli, którym zabezpiecza prawo rozstrzygnięcia ich spraw nie przez dowolnych sędziów, ale tylko przez ustawowo powołanych do orzekania we właściwym do rozpoznania tych spraw sądzie”⁷.

Na tle tej regulacji wystąpiła wątpliwość, czy decyzją taką może wydać sekretarz stanu lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, a wynikała ona z odmiennych wcześniejszych wypowiedzi Sądu Najwyższego w tej kwestii.

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 427 ze zm., cyt. dalej jako p.u.s.p.

⁶ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 4 października 2013 r., II SA/Wa 813/13, LEX nr 1388611.

⁷ Wyrok SN z dnia 8 czerwca 2010 r., III KK 419/09, OSNwSK 2010, nr 1, poz. 1165.

Organ ten uznał, że „Uprawnienie do delegowania sędziego do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie (art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) przysługuje wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości i nie może być przenoszone na inne osoby. Tylko w razie nieobsadzenia stanowiska Ministra Sprawiedliwości lub jego czasowej niezdolności do wykonywania obowiązków, uprawnienie to może wykonać Prezes Rady Ministrów lub inny wskazany przez Prezesa Rady Ministrów członek Rady Ministrów (art. 36 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, jedn. tekst: Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 ze zm.)”⁸. Podkreślano, że miejsce służbowe sędziego nie stanowi tylko kwestii pracowniczej w rozumieniu m.in. art. 29 § 1 pkt 2 k.p. ani kwestii związanej z organizacją wymiaru sprawiedliwości, jak również z żadnym innym problemem natury administracyjnej, a uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe nie należy do zakresu władzy wykonawczej i nie jest decyzją administracyjną⁹. Decyzją wydaną na podstawie art. 75 § p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości nie realizuje nadzoru administracyjnego nad sądami (art. 9 p.u.s.p.), który nie obejmuje sfery jurysdykcyjnej przyznanej konkretnemu sędziemu w ramach inwestytury¹⁰. Kompetencja przyznana Ministrowi Sprawiedliwości w art. 75 § 3 p.u.s.p. nie mieści się więc w sferze administracyjnej, a jej realizacja w postaci wydania decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe nie stanowi wykonywania uprawnień z zakresu administracji publicznej, wykracza poza kompetencję obejmującą kierowanie działem administracji rządowej „sprawiedliwość” (art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹¹); nie jest decyzją administracyjną, a swoistym aktem władczym, właściwym procedurom obowiązującym wewnątrz władzy sądowniczej i kształtującym jej zakres terytorialny. W judykaturze wskazywano, że

- „Kompetencja Ministra Sprawiedliwości do podjęcia decyzji w sprawie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe nie mieści się w sferze administracyjnej, a jej realizacja nie stanowi wykonywania uprawnień z zakresu administracji publicznej, lecz spełnia funkcję ustrojową, wynikającą z postanowień Konstytucji i skonkretyzowaną ustawą z 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych”¹².
- „Decyzja Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe za jego zgodą (art. 75 § 1 p.u.s.p.) podejmowana jest w sferze stosunków zewnętrznych przez organ administracji publicznej (art. 5 § 2 pkt 3 i 4 k.p.a.) w konkretnej sprawie, skierowana jest do indywidualnie oznaczonego

---

⁸ Uchwała SN z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 81/07, OSNC 2007, nr 10, poz.154; uchwała SN z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 135.

⁹ Uchwała pełnego składu Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia SN z dnia 12 października 2004 r., III PZP 2/04, OSNP 2005, nr 9, poz. 121; wyrok SN z dnia 12 stycznia 2006 r., III PO 1/04, OSNP 2006, nr 17–18, poz. 285; wyrok SN z dnia 8 lutego 2006 r., III PO 11/04, OSNP 2006, nr 17–18, poz. 286; wyrok SN z dnia 16 lutego 2006 r., III PO 18/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 8 marca 2006 r., III PO 41/04, OSNP 2006, nr 17–18, poz. 288; wyrok SN z dnia 12 marca 2006 r., III PO 39/04, niepubl.; wyrok SN z dnia 16 marca 2006 r. III PO 57/04, niepubl.

¹⁰ Wyrok TK z dnia 15 stycznia 2009 r., K 45/07, OTK-A Zb. Urz. 2009, nr 1, poz. 3.

¹¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.

¹² Postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2013 r., III CZP 3/13, LEX nr 1324307.

podmiotu (sędziego) i rozstrzyga o prawach i obowiązkach tego sędziego (ingeruje w zakres władzy sędziego)”¹³.

Wyrażano też odmienny pogląd, stwierdzając, że „Nie można podzielić poglądu, że dla interpretacji uprawnienia Ministra Sprawiedliwości wynikającego z art. 75 § 3 p.u.s.p. nie mają zastosowania przepisy art. 37 ust. 1 i 5 ustawy z 1996 r. o Radzie Ministrów”¹⁴. Zdaniem Sądu Najwyższego, dopuszczalność zastępstwa Ministra Sprawiedliwości w wykonywaniu uprawnienia do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 w zw. z art. 75 § 3 p.u.s.p. wynika z uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA I-4110-5/07 (OSNC 2008, z. 4, poz. 42), w której stwierdzono, że uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do delegowania sędziego do pełnienia obowiązków sędziego w innym sądzie (art. 77 § 1 p.u.s.p.) może być w jego zastępstwie (art. 37 ust. 5 u.RM) albo z jego upoważnienia (art. 37 ust. 1 u.RM) wykonywane przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu. W literaturze też wskazuje się, że rozstrzygnięcie Ministra Sprawiedliwości w sprawach związanych z przeniesieniem sędziego czy też jego delegacją na inne miejsce służbowe nosi znamiona decyzji administracyjnej, gdyż jest podejmowane przez organ administracji publicznej, skierowane jest do indywidualnie oznaczonego podmiotu, w konkretnej sprawie, niewynikającej ze stosunku podległości służbowej. W drodze tego aktu Minister Sprawiedliwości w sposób jednostronny i władczy wpływa na sytuację prawną przenieszonego sędziego, jego prawa i obowiązki, kształtując jego status publicznoprawny¹⁵.

Problem ten rozstrzygnął Sąd Najwyższy w pełnym składzie, uznając, że „W wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 w związku z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 427 z późn. zm.) Minister Sprawiedliwości nie może być zastąpiony przez sekretarza ani podsekretarza stanu.” Organ ten uznał, że „Wykładnia dokonana w uchwale wiąże od chwili jej podjęcia”¹⁶.

Problemem tym zajął się Sąd Najwyższy ponownie w kontekście bezwzględnie powodu odwoławczego w postaci udziału w wydaniu orzeczenia osoby nieuprawnionej (art. 438 § 1 pkt 1 k.p.k.), którym miałyby być sędzia orzekający na innym – niż wyznaczone w akcie powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim – miejscu służbowym w związku z jego przeniesieniem w trybie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. p.u.s.p. na podstawie decyzji wydanej przez podsekretarza stanu lub sekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Organ ten w uchwałach z dnia 26 lutego 2014 r. – I KZP 25/13, (OSNKW 2014, nr 5, poz. 32), I KZP 26 (OSNKW 2014, nr 5, poz. 33), I KZP 27/13 (OSNKW 2014, nr 5, poz. 34), I KZP 28/13 (OSNKW 2014, nr 5, poz. 35) udzielił **odpowiedzi, jak w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie BSA-4110-4/13 (OSNKW 2014, z. 2, poz. 9).**

¹³ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 30 stycznia 2013 r., II SA/Wa 1918/12, LEX nr 1300871.

¹⁴ Wyrok SN z dnia 16 października 2013 r., III KK 280/13, LEX nr 1378173.

¹⁵ E. Mazurczak-Jasińska, *Glosa do uchwały SN z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA I-4110-4/13*, OSP 2015, nr 3, poz. 24. Zob. też E. Mazurczak-Jasińska, *Podmioty właściwe w sprawach dotyczących stosunku służbowego sędziego. Wybrane zagadnienia*, PS 2014, nr 11–12, s. 21–38.

¹⁶ Uchwała Pełnego składu SN z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA-4110-4/13, OSNKW 2014, nr 2, poz. 9, OSNKW 2014, nr 4, poz. 31 z glosą J. Ciapały, Prz. Sejm. 2014, nr 3, s. 193–201.

Sąd Najwyższy słusznie zauważył, że uchwała ta wprost wyjaśnia podniesione wątpliwości interpretacyjne, a jako mająca moc zasady prawnej wiąże względnie wszystkie składy Sądu Najwyższego, a brak jest podstaw do uruchomienia dość skomplikowanej procedury zmierzającej do odstąpienia od tej zasady¹⁷. Skład orzekający tegoż Sądu nie może rozstrzygać konkretnej sprawy w sposób sprzeczny z interpretacją zawartą w takiej uchwale, a w razie niepodzielenia interpretacji danej normy, może zainicjować procedurę, zmierzającą do uchwalenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odstąpienia od poglądu prawnego mającego moc zasady prawnej¹⁸. Odstąpienie przez zwykły skład Sądu Najwyższego od zasady prawnej uchwalonej przez pełny skład Sądu Najwyższego wymaga przedstawienia zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia pełnemu składowi najwyższej instancji.

Ze względu na to, że w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r. wyrażono kontrowersyjny pogląd, że wykładnia dokonana w uchwale wiąże od chwili jej podjęcia, nie można uznać decyzji o przeniesieniu sędziego wydanych przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości za bezskuteczne, a zatem udział takiego sędziego w wydaniu orzeczenia nie stanowi bezwzględного powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. Podkreślił to Sąd Najwyższy, wywodząc, że:

- „Wszystkie decyzje wydane przed podjęciem uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA I-4110 – 4/13, podpisane przez sekretarzy lub podsekretarzy stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, należy uznać za skuteczne, niewymagające jakichkolwiek aktów konwalidacyjnych lub konwalescencyjnych”¹⁹.
- „W wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 p.u.s.p. Minister Sprawiedliwości nie może być zastąpiony przez sekretarza ani podsekretarza stanu, ale wykładnia dokonana w uchwale pełnego składu Sądu Najwyższego wiąże od chwili jej podjęcia, co oznacza, że wcześniejsze decyzje w tej materii podpisane przez sekretarza lub podsekretarza stanu są skuteczne”²⁰.

3. RODZAJ ORZECZENIA SĄDU ODWOŁAWCZEGO (ART. 437 § 1 K.P.K.)

Sądowi Najwyższemu zostało przedstawione zagadnienie prawne związane z umorzeniem postępowania ze względu na upływ terminu przedawnienia karalności czynu podlegającego kumulatywnej kwalifikacji. Organ ten w postanowieniu z dnia 30 października 2014 r. – I KZP 19/14 (OSNKW 2015, Nr 1, poz. 1) trafnie wyjaśnił, że **Jeżeli umorzono postępowanie przygotowawcze z powodu braku znamion czynu zabronionego w czynie o kumulatywnej kwalifikacji prawnej, stanowiącym przed-**

¹⁷ Zob. P. Hofmański, [w:] P. Hofmański, S. Zabłocki, *Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych*, Zakamycze 2006, s. 217–218; R.A. Stefański, *Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, Kraków 2001, s. 386–388.

¹⁸ W. Kozielowicz, *Instytucja uchwał Sądu Najwyższego mających moc zasad prawnych – kwestie sporne w orzecznictwie Sądu Najwyższego w latach 1990–2010*, [w:] A. Przyborowska-Klimczak, A. Taracha (red.), *Księga Jubileuszowa Prof. Romualda Kmiecika*, Warszawa 2011, s. 251; R.A. Stefański, *Instytucja pytań prawnych...*, s. 398–399.

¹⁹ Postanowienie SN z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZ 25/14, LEX nr 1498634.

²⁰ Postanowienie SN z dnia 18 czerwca 2014 r., III KK 18/14, LEX nr 1486976; postanowienie SN z dnia 3 kwietnia 2014 r., V KK 48/14, LEX nr 1458721.

miot tego postępowania (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.), to uwzględnienie zarzutu naruszenia prawa materialnego zawartego w zażaleniu na postanowienie o umorzeniu przesądzi o treści rozstrzygnięcia w postępowaniu odwoławczym tylko wtedy, gdy zarzut dotyczy znamion typizujących przestępstwo, którego termin przedawnienia nie upłynął.

W uzasadnieniu SN słusznie zauważył, że niezależnie od tego, ile przepisów ustawy karnej tworzy kumulatywną kwalifikację czynu będącego przedmiotem postępowania, to jako ten sam czyn może on stanowić tylko jedno przestępstwo (art. 11 § 1 k.k.). Skoro tak, to termin przedawnienia karalności odnosi się do przestępstwa w jego integralnej całości, mimo że różne są terminy przedawnienia poszczególnych typów przestępstw, które obejmuje kumulatywna kwalifikacja. Ponadto rację ma, że w postępowaniu zażaleniowym toczącym się w trybie art. 330 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy nie rozstrzyga wszelkich problemów faktycznych i prawnych, jakie wyłaniają się w sprawie toczącej się w postępowaniu przygotowawczym, nawet jeśli są one podnoszone przez strony w zażaleniach. Kognicja Sądu jest uwarunkowana sytuacją procesową wytworzoną umorzeniem postępowania przygotowawczego *in rem* i zakresem kontroli odwoławczej. Ogranicza się ona do sprawdzenia, czy w dacie wydania skarżonego postanowienia istniała przyczyna umorzenia śledztwa na podstawie w nim wskazanej. Jeśli tak, to zaskarżone postanowienie należy uznać za trafnie oparte na nakazie umorzenia śledztwa wobec niedopuszczalności kontynuowania, a tym samym – zasadne.

4. PYTANIA PRAWNE (ART. 441 K.P.K.)

Sąd Najwyższy z reguły przed rozstrzygnięciem przestawionego mu zagadnienia prawnego ocenia spełnienie przesłanek do zajęcia się nim, a przy okazji dokonuje ich wykładni. Organ ten wskazywał:

- w postanowieniu z dnia 26 lutego 2014 r., I KZP 29/13 (OSNKW 2014, Nr 7, poz. 52), że „W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że wystąpienie z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego we wskazanym trybie jest możliwe, jeśli istnieją następujące warunki:
  - w postępowaniu odwoławczym wyłoniło się „zagadnienie prawne”, czyli istotny problem interpretacyjny, a więc taki, który dotyczy przepisu rozbieżnie interpretowanego w praktyce sądowej lub przepisu o wadliwej redakcji albo niejasno sformułowanego, dającego możliwość różnych przeciwstawnych interpretacji;
  - zagadnienie to wymaga „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli przeciwdziałania rozbieżnościom interpretacyjnym, już zaistniałym w orzecznictwie bądź mogącym – z uwagi np. na istotne różnice poglądów doktryny – w nim zaistnieć, które to rozbieżności są niekorzystne dla prawidłowego funkcjonowania prawa w praktyce;
  - pojawiło się ono „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, a więc jest powiązane z konkretną sprawą, i to w taki sposób, że od rozstrzygnięcia tego zagadnienia prawnego zależy rozstrzygnięcie danej sprawy;”
- w postanowieniu z dnia 27 marca 2014r., I KZP 2/14 (OSNKW 2014, nr 7, poz. 53), że „W piśmiennictwie prawniczym z zakresu procesu karnego i bogatym orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym zasad korzystania z możliwości przewidzianej w art. 441 k.p.k. wielokrotnie już podkreślano, że przekazanie Sądowi Najwyższemu

zagadnienia prawnego wymagającego – zdaniem sądu odwoławczego – zasadniczej wykładni ustawy jest uzależnione od spełnienia szeregu warunków. Po pierwsze, musi ono wyłonić się przy rozpoznawaniu środka odwoławczego przez sąd. Po drugie, w zagadnieniu takim musi wystąpić istotny problem interpretacyjny związany z wykładnią przepisu, który w praktyce sądowej jest rozbieżnie interpretowany albo też przepisu, który sformułowany jest wadliwie lub niejasno. Po trzecie, w sprawie takiej musi zachodzić konieczność dokonania „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli sytuacja, w której przepis taki umożliwia rozbieżne interpretacje, co byłoby niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce. Po czwarte, między przedstawionym zagadnieniem prawnym a dokonanymi w sprawie ustaleniami faktycznymi musi zachodzić związek, który oznacza, że wyjaśnienie wątpliwości interpretacyjnych musi być niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy;”

- w uchwale z dnia 26 czerwca 2014 r. – I KZP 8/14 (OSNKW 2014, Nr 10, poz. 74), że „Zgodnie z utrwalonym już zarówno w orzecznictwie, jak i w doktrynie poglądem wystąpienie do Sądu Najwyższego z zagadnieniem prawnym w trybie art. 441 § 1 k.p.k. wymaga, aby zagadnienie to: a) miało charakter „prawny”, a więc stanowiło istotny problem wykładniczy, czyli taki, który dotyczy przepisu rozbieżnie interpretowanego w praktyce sądowej lub o oczywiście wadliwej redakcji albo niejasno sformułowanego, dającego podstawy do przeciwstawnych interpretacji; b) dotyczyło kwestii wymagającej „zasadniczej wykładni ustawy”, tzn. normy umożliwiającej realnie rozbieżne interpretacje, co jest niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce, a co oznacza, iż nie może w żadnej mierze chodzić o wskazanie przez Sąd Najwyższy sposobu rozstrzygnięcia konkretnej sprawy; c) wyłoniło się „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, czyli było powiązane z konkretną sprawą w taki sposób, że od rozstrzygnięcia w kwestii tego zagadnienia zależy prawidłowe rozstrzygnięcie owej sprawy. (...) zgodnie z wyrażoną w art. 8 k.p.k. zasadą samodzielności jurysdykcyjnej sądu sąd występujący z pytaniem prawnym w trybie art. 441 § 1 k.p.k. powinien dokonać wszechstronnej analizy przepisu, który jego zdaniem wymaga zasadniczej wykładni ustawy, i wykazać, że prowadzi ona do rozbieżnych interpretacji, a zatem wymaga – dla zapewnienia jednolitości orzecznictwa – zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy;”
- postanowieniu z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 6/14 (OSNKW 2014, nr 6, poz. 47), że „W doktrynie procesu karnego i bogatym orzecznictwie na gruncie art. 441 k.p.k. wskazuje się, że przekazanie Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy uzależnione jest od spełnienia kilku warunków. Po pierwsze, powinno wyłonić się ono przy rozpoznaniu środka odwoławczego. Po drugie, w zagadnieniu takim powinien wystąpić istotny problem interpretacyjny związany z wykładnią przepisu, który w praktyce sądowej jest rozbieżnie interpretowany albo też przepisu, który sformułowany jest wadliwie lub niejasno. Po trzecie, w sprawie takiej powinna zachodzić konieczność dokonania „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli sytuacja, w której przepis taki umożliwia rozbieżne interpretacje, co byłoby niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce. Po czwarte wreszcie, między przedstawionym zagadnieniem prawnym a dokonanymi w sprawie ustaleniami faktycznymi powinien zachodzić związek, który oznacza, że wyjaśnienie wątpliwości interpretacyjnych jest niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy;”

- w uchwale z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 3/14 (OSNKW 2014, nr 6, poz. 45), że „art. 441 § 1 k.p.k. daje sądowi odwoławczemu możliwość wystąpienia z tzw. pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego, jeżeli przy rozpoznawaniu środka odwoławczego wyłoni się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy. Nie ulega więc wątpliwości, że chodzi o sytuację, gdy zagadnienie to jest powiązane z konkretną sprawą, i to w taki sposób, iż jego rozstrzygnięcie rzutuje na sposób rozpoznania tej sprawy.”
- w postanowieniu z dnia 30 października 2014 r., I KZP 23/14 (OSNKW 2015, nr 1, poz. 3), że „W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że wystąpienie z zagadnieniem prawnym do Sądu Najwyższego we wskazanym trybie jest możliwe, jeśli istnieją łącznie następujące warunki:
  - w postępowaniu odwoławczym wyłoniło się „zagadnienie prawne”, czyli istotny problem interpretacyjny, a więc taki, który dotyczy przepisu rozbieżnie interpretowanego w praktyce sądowej lub przepisu o wadliwej redakcji albo niejasno sformułowanego, dającego możliwość różnych przeciwstawnych interpretacji;
  - zagadnienie to wymaga „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli przeciwdziałania rozbieżnościom interpretacyjnym, już zaistniałym w orzecznictwie, bądź mogącym;
  - z uwagi np. na istotne różnice poglądów doktryny – w nim zaistnieć, które to rozbieżności zakłócają prawidłowe funkcjonowanie prawa w praktyce;
  - pojawiło się ono „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, a więc jest powiązane z konkretną sprawą i to w taki sposób, że od rozstrzygnięcia tego zagadnienia prawnego zależy rozstrzygnięcie danej sprawy;”
- w postanowieniu z dnia 30 października 2014 r. – I KZP 19/14 (OSNKW 2015, nr 1, poz. 1), że „Do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. dochodzi wtedy, gdy zostało ono przedstawione przy zachowaniu warunków określonych w tym przepisie. Podmiotem uprawnionym do wystąpienia z pytaniem prawnym jest wyłącznie sąd odwoławczy. W tym wypadku zagadnienie przedstawił Sąd Okręgowy, orzekający nie w roli sądu odwoławczego rozpoznającego środek odwoławczy od orzeczenia sądu pierwszej instancji, a więc w układzie modelowo określonym w art. 428 § 1 k.p.k., lecz jako rozstrzygającego zażalenia w ramach swojej właściwości funkcjonalnej, która sytuuje go tu w roli organu odwoławczego (art. 329 § 1 k.p.k.). Rozpoznaje bowiem w trybie art. 330 § 1 k.p.k. zażalenia wniesione przez strony na podstawie art. 306 § 1a k.p.k. w zw. z art. 465 § 2 k.p.k. na postanowienie prokuratora o umorzeniu śledztwa. W orzecznictwie i w doktrynie przyjmuje się, że każdy sąd rozpoznający środek odwoławczy, także funkcjonalnie właściwy, jest sądem odwoławczym w rozumieniu art. 441 § 1 k.p.k.”;
- w postanowieniu z dnia 30 września 2014 r. – I KZP 17/14 (OSNKW 2014, Nr 12, poz. 87), że „Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że zwrócenie się sądu odwoławczego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. z tzw. pytaniem prawnym konieczne jest:
  - pojawienie się „zagadnienia prawnego”, czyli istotnego problemu w zakresie interpretacji przepisu (zespołu przepisów), zazwyczaj niejasno, czy wręcz wadliwie sformułowanego, umożliwiającego przeciwstawne interpretacje;
  - wystąpienie potrzeby dokonania „zasadniczej wykładni ustawy”, a więc wykraczającej poza zwykłą wykładnię operatywną, w sytuacji gdy norma nawet przy

zastosowaniu wszelkich metod wykładni umożliwiła rozbieżne interpretacje, z reguły już obecne w wypowiedziach doktryny i orzecznictwie sądów, co jest niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce;

- zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy wyłoniło się „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, a więc jest powiązane z konkretną sprawą w taki sposób, że od rozstrzygnięcia tego zagadnienia zależy rozstrzygnięcie w danej sprawie”;
- w postanowieniu z dnia 30 października 2014 r., I KZP 22/14 (OSNKW 2015, nr 1, poz. 2), że „W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się, że skuteczne wystąpienie przez sąd odwoławczy z pytaniem prawnym do Sądu Najwyższego w trybie art. 441 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko wówczas, gdy łącznie spełnione są trzy następujące przesłanki:
  - w postępowaniu odwoławczym wyłoniło się „zagadnienie prawne”, a więc istotny problem interpretacyjny, który dotyczy przepisu rozbieżnie interpretowanego w praktyce sądowej lub przepisu o wadliwej redakcji albo niejasno sformułowanego, dającego możliwość różnych przeciwstawnych ocen;
  - zagadnienie to wymaga „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli przeciwdziałania rozbieżnościom interpretacyjnym, już zaistniałym w orzecznictwie bądź mogącym – z uwagi np. na istotne różnice poglądów doktryny – w nim zaistnieć, które to rozbieżności są niekorzystne dla prawidłowego funkcjonowania prawa w praktyce;
  - pojawiło się ono „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, a więc jest powiązane z konkretną sprawą, i to w taki sposób, że od rozstrzygnięcia tego zagadnienia prawnego zależy wynik danej sprawy.”
- w uchwale z dnia 30 września 2014 r., I KZP 18/14 (OSNKW 2014, nr 12, poz. 86), że „W orzecznictwie i doktrynie wypracowano utrwalone stanowisko co do bliższego określenia warunków, jakie powinny być spełnione, aby „skutecznie” wystąpić do Sądu Najwyższego z tzw. „pytaniem prawnym” w trybie określonym w art. 441 § 1 k.p.k.:
  - Po pierwsze, przedstawiane zagadnienie wyłonić się musi przy rozpoznawaniu środka odwoławczego i to przez sąd odwoławczy. Ten warunek został spełniony. Sąd Rejonowy, rozpoznając zażalenie na postanowienie wydane przez prokuratora w toku postępowania przygotowawczego, działa, zgodnie z art. 465 § 2 k.p.k., jako sąd odwoławczy.
  - Po drugie, sposób rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia decydować powinien o rozstrzygnięciu środka odwoławczego w danej sprawie. Innymi słowy, zadane pytanie wyłonić się musi podczas rozpoznawania środka odwoławczego i nie może mieć charakteru abstrakcyjnego. Także ten warunek uznać można za spełniony, albowiem wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia jest niezbędne dla rozstrzygnięcia zażalenia.
  - Po trzecie, zagadnienie prawne przedstawiane przez sąd odwoławczy powinno wymagać dokonania zasadniczej wykładni ustawy. Zagadnienie to stanowić powinno zatem istotny problem interpretacyjny dotyczący przepisu lub przepisów ustawy, które najczęściej są rozbieżnie rozumiane w praktyce orzeczniczej i literaturze. Związane jest to przeważnie z wadliwą lub niejasną redakcją prze-

pisu, który może być interpretowany w różny, czasem przeciwstawny sposób. Podkreśla się przy tym, że sąd odwoławczy powinien zawsze podjąć próbę wyjaśnienia nasuwających się wątpliwości i dopiero wówczas, gdy nie jest w stanie ich rozwiązać, przedstawić zagadnienie Sądowi Najwyższemu. Innymi słowy, Sąd Najwyższy nie może zastępować sądów w dokonywaniu wszelkiej wykładni ustawy, a powinien jedynie dokonywać wykładni zasadniczej, to jest takiej, która ma charakter wyjątkowy, często precedensowy, odnoszący się do zagadnień dotąd niewyjaśnionych, budzących spory i kontrowersje.”

5. WZNOWIENIE POSTĘPOWANIA Z POWODU ROZSTRZYGNIĘCIA EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA (ART. 540 § 3 K.P.K.)

Postępowanie – zgodnie z art. 540 § 3 k.p.k. – wznawia się na korzyść oskarżonego, gdy potrzeba taka wynika z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską. Taką umową jest Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzana w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.²¹ ze zmianami wprowadzonymi przez Protokół nr 1²².

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wniósł na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym²³ o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego rozbieżności w wykładni prawa, występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego co do tego, czy «potrzeba» wznowienia postępowania, o której mowa w art. 540 § 3 k.p.k., może dotyczyć jedynie postępowania w sprawie, do której odnosi się rozstrzygnięcie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka o naruszeniu Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, czy również innych postępowań karnych, w których zaistniało naruszenie postanowień Konwencji podobne do stwierdzonego w orzeczeniu tego Trybunału wydanym przeciwko Polsce. Sąd ten istotnie rozbieżnie interpretował ten przepis.

Wyrażony był pogląd, że:

- „Potrzeba, o której mowa w art. 540 § 3 k.p.k., wynikać musi „z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego działającego na mocy umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską”. Rozstrzygnięcie takie musi być zaś skutkiem stwierdzenia, że *in concreto*, w stosunku do skarżącego zastosowano przepis prawny pozostający w kolizji z prawem konwencyjnym lub naruszono przepis prawa krajowego zgodny z tym prawem”²⁴.
- „Podstawą wznowienia postępowania karnego, określoną w art. 540 § 3 k.p.k., może być jedynie rozstrzygnięcie organu międzynarodowego zapadłe w sprawie i w odniesieniu do osoby, których dotyczy wnioszek”²⁵.

²¹ Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284.

²² Dz. U. z 1998 r. nr 147, poz. 962.

²³ Dz. U. z 2013 r. poz. 499 ze zm.

²⁴ Postanowienie SN z dnia 24 listopada 2005 r., III KO 10/05, LEX nr 164382.

²⁵ Postanowienie SN z dnia 27 września 2013 r., II KO 39/13, LEX nr 1375172; postanowienie SN z dnia 16 listopada 2011 r., III KZ 72/11, OSNwSK 2011, nr 1, poz. 2135.

Pogląd ten opierał się na wykładni językowej art. 540 § 3 k.p.k., w którym jest mowa o „wznowieniu na korzyść oskarżonego”, a nadto rozstrzygnięcie organu międzynarodowego powinno dotyczyć właśnie osoby, o której mowa w pierwszej części zdania, to jest oskarżonego. Znajduje ona także potwierdzenie w *ratio legis* art. 540 § 3 k.p.k. gdyż wyroki strasburskie dotyczące innych osób nie mogą być traktowane jako abstrakcyjne podstawy wznawiania postępowania, albowiem rozstrzygają one o naruszeniu postanowień Konwencji w stosunku do konkretnych osób, w konkretnych sprawach, w konkretnych stanach faktycznych. Niezależnie od tego wznowienie postępowania ma wyjątkowy charakter i w związku z tym może być stosowane jedynie nadzwyczajnie, a jej przesłanki nie powinny być interpretowane rozszerzająco (*exceptions non sunt extendendae*).

Odmienne poglądy zostały zwarty w judykacie, w myśl którego: „Na wynikającą z rozstrzygnięcia ETPC, potrzebę wznowienia powołać się może – co oczywiste – oskarżony, w którego sprawie rozstrzygnięcie to zapadło. Nie sposób jest jednak z góry wykluczyć możliwości skutecznego powoływania się na nią we wniosku o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania złożonym przez oskarżonego, którego sprawa nie była przedmiotem postępowania przed ETPC. Potrzebą, o której mowa w art. 540 § 3 k.p.k. może okazać się bowiem konieczność wznowienia postępowania w celu zapobiegnięcia wydania przeciwko Polsce kolejnego wyroku stwierdzającego naruszenie EKPC. W powyższej sytuacji, naruszenie EKPC, na które wskazuje wnioskodawca, musi być jednak identyczne z zakwestionowanym w rozstrzygnięciu ETPC, co powoduje, że właściwie pewnym jest, iż w razie wniesienia przez tego oskarżonego skargi do Trybunału, uzyskałby on – z tych samych względów, jakie przedstawiono w orzeczeniu, na które się powołuje – korzystne dla siebie rozstrzygnięcie stwierdzające naruszenie przez Polskę Konwencji. Chodzi tu o analogiczny układ zarówno pod względem prawnym, jak i faktycznym”²⁶.

Podobne rozbieżności wystąpiły w doktrynie. Opowiadano się za szerokim rozumieniem tej przesłanki, wskazując, że przemawia za tym tzw. „motywacja prognostyczna”. W razie analogicznego układu okoliczności faktycznych i w takich samych uwarunkowaniach prawnych, jak występujące w sprawie, w której zapadło rozstrzygnięcie organu międzynarodowego, także oskarżony w innej sprawie uzyskałby potwierdzenie swoich racji w postępowaniu przed Trybunałem. Chodzi o zapobieżenie wydaniu orzeczenia organu międzynarodowego przeciwko Polsce, stwierdzającego fakt naruszenia umowy międzynarodowej²⁷.

²⁶ Postanowienie SN z dnia 16 lipca 2013 r., III KO 118/12, LEX nr 1341278.

²⁷ P. Hofmański, *Nowe polskie prawo karne w świetle europejskich standardów w zakresie ochrony praw człowieka*, Warszawa 1997, s. 67–68; *idem*, [w:] L. Garlicki (red.), *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, t. II, Warszawa 2011, s. 393; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2012, s. 390–392; S. Zabłocki, [w:] J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2004, s. 673; *idem*, *Wznowienie postępowania w sprawach karnych po orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*, Krajowa Rada Sądownictwa 2013, nr 1, s. 32; A. Bojańczyk, *Podważenie prawomocnego wyroku sądu karnego przez Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPCz). Próba zarysu zagadnienia*, cz. II, „Palestra” 2001, nr 7–8, s. 131; B. Nita, *Orzeczenie ETPCz jako podstawa wznowienia postępowania karnego*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2010, nr 9, s. 7, L.K. Paprzycki, *Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego (wybrana problematyka europejska)*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2014, nr 1, s. 73.

Odmienny pogląd opiera się na założeniu, że podstawa wznowienia postępowania karnego wyrażona w art. 540 § 3 k.p.k. została wprowadzona w celu wykonania rozstrzygnięcia organu międzynarodowego. Zakres mocy wiążącej tego rozstrzygnięcia, wynikający z treści umowy międzynarodowej, determinuje rozumienie pojęcia „potrzeba” wznowienia. Argumentuje się, że skoro na gruncie art. 46 ust. 1 EKPC nie budzi wątpliwości, iż ‘klasyczny’ wyrok Trybunału posiada moc wiążącą *inter partes*, a nie *erga omnes*, to nie wynika z niego zobowiązanie do wznawiania innych postępowań karnych niż to, do którego odnosi się rozstrzygnięcie Trybunału²⁸.

Rozstrzygając ten problem Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14 (OSNKW 2014, Nr 8, poz. 59) zajął stanowisko, że **„Potrzeba” wznowienia postępowania, o której mowa w art. 540 § 3 k.p.k., może dotyczyć nie tylko postępowania w sprawie, do której odnosi się rozstrzygnięcie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka o naruszeniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ale także do innych postępowań karnych, w których zaistniało naruszenie postanowień Konwencji tożsame w układzie okoliczności faktycznoprawnych do stwierdzonego w orzeczeniu tego Trybunału wydanym przeciwko Polsce.**

Spotkało się ono z różną oceną w doktrynie; zostało zarówno zaaprobowane²⁹, jak i skrytykowane³⁰.

Uzasadniając ten pogląd Sąd Najwyższy odwołał się do wykładni funkcjonalnej art. 540 § 3 k.p.k. i wskazał, że przepis ten uwzględnia „zobowiązania wynikające z ratyfikowanych przez Polskę umów międzynarodowych”³¹. Uznał, że ustawodawca nie wprowadził w art. 540 § 3 k.p.k. żadnego dodatkowego ograniczenia ponad kierunek wznowienia postępowania karnego i w związku z tym ostateczny kształt tej przesłanki wznowieniowej każdorazowo zależy od rodzaju organu międzynarodowego i umowy międzynarodowej, która jest podstawą jego funkcjonowania. W doktrynie podkreśla się, że wyrok taki uzyskuje moc wiążącą jedynie *inter partes*, co oznacza, że jedynie państwo, przeciwko któremu zainicjowano postępowanie, jest nim związane oraz stwarza on stan rzeczy osądzonej w odniesieniu do okoliczności objętych skargą, co skutkuje uznaniem, że żaden organ państwa nie może podważać stwierdzonego naruszenia Konwencji oraz powoduje niemożność prowadzenia kolejnego postępowania konwencyjnego w danej sprawie³².

Kwestia „potrzeby” wznowienia postępowania wynikającej z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego – kontynuuje Sąd Najwyższy – nie może być postrzegana tylko i wyłącznie jako służąca zapewnieniu poszanowania wyroków Trybunału przez państwa-strony umowy międzynarodowej, niejako w wymiarze formalno-egzekucyjnym, ale także jako mechanizm gwarantujący urzeczywistnienie leżących u podstaw tego roz-

²⁸ M. Wąsek-Wiaderek, *Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego wobec kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i Trybunałów Europejskich*, Lublin 2012, s. 352–353 i 389.

²⁹ M. Górski, *Glosa do tej uchwały*, LEX/el. 2014; A. Paprocka, PiP 2015, nr 10, s. 129–136, F. Gołba, A. Górski, M. Toruński, „Europejski Przegląd Sądowy” 2016, nr 1, s. 27–30.

³⁰ Głosy do tej uchwały R. Kmiećka, OSP 2015, nr 2, poz. 20; M. Zbrojewskiej, LEX/el. 2014.

³¹ *Nowe kodeksy karne – z 1997 r. z uzasadnieniami*, Warszawa 1997, s. 442.

³² L. Garlicki, [w:] L. Garlicki (red.), *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, t. II, Warszawa 2011, s. 352–354, M. Wąsek-Wiaderek, *Samodzielność...*, s. 353 i n., C. Mik, *Koncepcja normatywna prawa europejskiego praw człowieka*, Toruń 1994, s. 284.

strzygnięcia regulacji materialnoprawnych, kształtujących prawa i obowiązki różnych podmiotów. Chodzi bowiem o realizację tkwiących u podstaw orzeczenia Trybunału gwarancji dla praw i wolności człowieka.

Zdaniem Sądu Najwyższego zaprezentowana interpretacja podstawy wznowienia postępowania z art. 540 § 3 k.p.k. stanowi realizację obowiązku przestrzegania w każdej sprawie praw i wolności człowieka. Kryterium tożsamości okoliczności faktyczno-prawnych powoduje, że raz stwierdzone przez Trybunał naruszenia praw człowieka wywoła określony skutek w innych sprawach, w których takie samo naruszenie Konwencji miało miejsce. W konsekwencji prowadzi to do pełniejszej realizacji zasady subsydiarności konwencyjnego systemu ochrony praw człowieka, zgodnie z którą to organy krajowe są w pierwszej kolejności odpowiedzialne za zapewnienie osobom pozostającym w ich jurysdykcji należytej ochrony praw zagwarantowanych w Konwencji.

W zdaniu odrębnym Sędzia SN W. Kozielowicz opowiedział się za tym, że rozstrzygnięcie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka stwierdzające naruszenie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, wydane w postępowaniu przeciwko Polsce stanowić może podstawę wznowienia postępowania w trybie art. 540 § 3 k.p.k. jedynie w sprawie, do której to rozstrzygnięcie bezpośrednio się odnosi. Podkreślił, że wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, umożliwia wzruszenie prawomocnego wyroku, któremu przysługuje przymiot prawidłowości zarówno w zakresie ustaleń co do faktu, jak i co do zastosowanych przepisów prawa. Naruszenie tego domniemania może nastąpić jedynie w sytuacjach wyjątkowych, z czego wynika nakaz rygorystycznej interpretacji prawnych podstaw jej zastosowania. W pełni podzielił pogląd Sądu Najwyższego zawarty w postanowieniu z dnia 27 września 2013 r. oraz wskazał, że podstawa wznowienia postępowania karnego, o jakiej mowa w art. 540 § 3 k.p.k., została wprowadzona do polskiego ustawodawstwa w celu wykonania rozstrzygnięcia organu międzynarodowego. Każdorazowo właśnie zakres mocy wiążącej tego rozstrzygnięcia, wynikający z treści umowy międzynarodowej, determinuje rozumienie pojęcia „potrzeby” wznowienia. Ponadto „klasyczny” wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka posiada moc wiążącą *inter partes*, a nie *erga omnes*, i nie wynika z niego zobowiązanie do wznawiania innych postępowań karnych niż to postępowanie, do którego odnosi się ten wyrok.

Do poglądu Sądu Najwyższego należy odnieść się z dezaprobatą, gdyż nadaje nadmierne znaczenie orzeczeniom Trybunału. Słusznie zauważa się w doktrynie, że Sąd Najwyższy, bez wyraźnej konieczności, nadaje orzeczeniom sądownictwa międzynarodowego nadmierną rangę, przypisując im cechy wiążących rozstrzygnięć precedensowych obowiązujących w Polsce *erga omnes* i prognostycznie skierowanych ku przyszłości jako sformułowane abstrakcyjnie podstawy wznawiania postępowań prawomocnie zakończonych. Zobowiązania prawnomiędzynarodowe Polski w pełni realizuje literalna wykładnia art. 540 § 3 k.p.k., w myśl której potrzeba wznowienia postępowania sądowego prawomocnie zakończonego powinna wynikać z rozstrzygnięcia organu międzynarodowego wydanego w konkretnej sprawie, zwłaszcza gdy ma ono charakter zawsze wiążący, nawet mimo wątpliwej zasadności.

Nie bez znaczenia jest też twierdzenie, że orzecznictwo trybunałów międzynarodowych zazwyczaj nie przewyższa pod względem jakości argumentacji prawniczej przeciętnego poziomu orzecznictwa polskich sądów apelacyjnych. Nie ma zatem

wystarczających powodów, aby rozstrzygnięcia tych trybunałów lub innych organów międzynarodowych, skądinąd nie zawsze trafne, a nierzadko zdeterminowane ideologicznie bądź nawet politycznie, miały być uwzględniane w orzeczeniach Sądu Najwyższego suwerennego państwa, jakim jest Rzeczpospolita Polska, w sposób przesadnie wykraczający poza niezbędną konieczność wynikającą z przyjętych zobowiązań prawnomiędzynarodowych i tym samym zbyt ekstensywny³³.

6. SKŁAD SĄDU NA ROZPRAWIE W PRZEDMIOCIE WYDANIA WYROKU ŁĄCZNEGO (ART. 573 § 1 K.P.K.)

W rozdziale 60 k.p.k. regulującym wydanie wyroku łącznego nie ma przepisu regulującego skład sądu orzekającego w przedmiocie wyroku łącznego. W związku z tym kwestię tę regulują przepisy określające skład sądu w postępowaniu zwyczajnym przed sądem pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z art. 574 k.p.k. w kwestiach nieuregulowanych przepisami niniejszego rozdziału do postępowania o wydanie wyroku łącznego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zwyczajnym przed sądem pierwszej instancji. Ze względu na to, że w przepisie tym jest mowa o odpowiednim stosowaniu tych przepisów powstał problem co oznacza odpowiednie stosowanie przepisu o postępowaniu zwyczajnym przed sądem pierwszej instancji (art. 574 k.p.k.) dla określenia składu orzekającego na rozprawie głównej w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego obejmującym skazanie za przestępstwo, za które przepis sankcyjny przewiduje karę dożywotniego pozbawienia wolności.

Nie jest to zagadnienie nowe, gdyż występowało już na gruncie kodeksu postępowania karnego z 1969 r. Sąd Najwyższy przyjmował wówczas, że właściwy jest sąd w podstawowym składzie. Organ ten stwierdzał, że:

- „Sądem właściwym do wydania wyroku łącznego w przypadku, gdy jeden z wyroków został wydany w I instancji przez sąd wojewódzki w składzie dwóch sędziów i trzech ławników, jest sąd wojewódzki w składzie określonym w art. 19 § 1 (ob. – art. 28 § 1, uwaga R.A.S.) k.p.k.”³⁴
- „Użyte w art. 508 (ob. – art. 574, uwaga R.A.S.) k.p.k. określenie, że do postępowania o wydanie wyroku łącznego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zwyczajnym przed sądem pierwszej instancji oznacza, że właściwym składem sądu do wydania wyroku łącznego jest skład przewidziany w art. 19 § 1 (ob. – art. 28 § 1, uwaga R.A.S.) k.p.k., to jest z reguły jeden sędzia i dwóch ławników (a wyjątkowo także skład trzech sędziów), nawet wtedy, gdy choćby jeden z wyroków podlegających połączeniu, został wydany w pierwszej instancji przez sąd wojewódzki w składzie dwóch sędziów i trzech ławników”³⁵.

³³ M. Zbrojewska, *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14*, LEX/el. 2014.

³⁴ Uchwała 7 sędziów SN z dnia 17 lutego 1972 r., VI KZP 78/71, OSNKW 1972, nr 4, poz. 60.

³⁵ Uchwała SN z dnia 24 maja 1995 r., I KZP 15/95, OSNKW 1995, nr 7–8, poz. 46 z glosą krytyczną Z. Gostyńskiego, PiP 1996, nr 6, s. 102–105 i uwagami Z. Dody, J. Grajewskiego, *Karnoprocesowe orzecznictwo Sądu Najwyższego (lata 1995–1996)*, PS. 1997, nr 11–12, s. 48; R.A. Stefańskiego, *Przegląd uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego, w zakresie prawa karnego procesowego za 1995 r.*, WPP 1996, nr 3–4, s. 122–123.

Tak sam pogląd prezentuje Sąd Najwyższy na tle kodeksu postępowania karnego z 1997 r., uznając, że:

- „W sprawie o wydanie wyroku łącznego, w wypadku zbiegu dwóch lub więcej kar 25 lat pozbawienia wolności, sąd okręgowy orzeka w składzie jednego sędziego i dwóch ławników (art. 28 § 1 k.p.k.), ewentualnie w składzie trzech sędziów (art. 28 § 2 k.p.k.)”³⁶.
- „Przedmiotem postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego nie jest rozpatrywanie kwestii odpowiedzialności karnej sprawcy, o której już rozstrzygnięto – i to w zakresie jego odpowiedzialności za czyny stanowiące zbrodnie w składach rozszerzonych zgodnie z regulacją zawartą w art. 28 § 2 k.p.k. – a jedynie połączenie prawomocnie orzeczonych kar”³⁷.

Różnice zdań uwidoczniły się w doktrynie. Podzielany jest wyżej przedstawiony pogląd Sądu Najwyższego³⁸, jak też prezentowane jest stanowisko, że w grę chodzi skład powiększony³⁹.

Sąd Najwyższy, odnosząc się do tego zagadnienia w postanowieniu z dnia 30 października 2014 r., I KZP 22/14, (OSNKW 2015, Nr 1, poz. 2) słusznie przyjął, że **Sąd pierwszej instancji orzeka na rozprawie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w składzie jednego sędziego (art. 28 § 1 k.p.k.) albo w składzie trzech sędziów, gdy sprawa jest szczególnie zawiła (art. 28 § 3 k.p.k.)**. Uzasadniając ten pogląd wskazał, że w art. 574 k.p.k. ustawodawca nie odsyła do stosowania konkretnych przepisów dla potrzeb określonej instytucji procesowej, lecz posłużył się odesłaniem do odpowiedniego stosowania całej grupy przepisów we wszystkich kwestiach nieuregulowanych w rozdziale 60 k.p.k.

Skład powiększony ma zastosowanie jedynie w przypadku, gdy w grę wchodzi odpowiedzialność za przestępstwo, co obejmuje orzekanie o winie, ocenie prawnej i wymiarze kary. Problematyka ta nie wchodzi w rachubę w postępowaniu o wydanie

---

³⁶ Wyrok SN z dnia 1 marca 2007 r., V KK 4/07, OSNKW 2007, nr 4, poz. 36 głosami aprobującymi W. Grzeszczyka, OSP 2007, nr 12, poz. 143; P. Opali, St.Iur. Lubl. 2009, nr 12, s. 299–312.

³⁷ Postanowienie SN z dnia 20 marca 2013 r., III KK 399/12, LEX nr 1311393.

³⁸ P.Z. Gostyński, [w:] J. Bratoszewski, L. Gardocki, Z. Gostyński, S.M. Przyjemski, R.A. Stefański, S. Zabłocki, *Kodeks postępowania karnego...*, s. 841–842; W. Grzeszczyk, [w:] *Kodeks postępowania karnego...*, s. 761–762; P. Opala, *Głosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2007 r., V KK 4/07*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2009, nr 12, s. 299–312; R.A. Stefański, *Przeegląd uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 1995 r.*, WPP 1996, nr 3–4, s. 123; A. Sakowicz, [w:] K.T. Boratynska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego...*, s. 982; D. Świecki, [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego...*, s. 181–182; A. Świątłowski, [w:] J. Skorupka (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 1366; postanowienie SN z dnia 20 marca 2013 r., III KK 399/12, LEX nr 1311393.

³⁹ T. Bojarski, *Głosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 17 lutego 1972 r.*, VI KZP 78/71, NP 1972, nr 7–8, s. 1241; M. Cieślak, Z. Doda, *Przeegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie postępowania karnego za pierwsze półrocze 1972 r.*, WPP 1973, nr 1, s. 90; Z. Doda, J. Grajewski, *Karnoprosowe orzecznictwo Sądu Najwyższego (lata 1995–1996)...*, s. 62–63, Z. Doda, A. Gaberle, *Kontrola odwoławcza w procesie karnym. Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Komentarz*, t. II, Warszawa 1997, s. 157; Z. Świada, *Zagadnienia składu sądu i wyłączenia sędziego w przepisach kodeksu postępowania karnego z 1997 r.*, [w:] L. Bogunia (red.), *Nowa kodyfikacja karna*, t. III, Wrocław 1998, s. 164–165; D. Kala, *Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Zagadnienia karno-materiałne i procesowe*, Toruń 2003, s. 153–158.

wyroku łącznego nawet wówczas, gdy jeden z podlegających łączeniu wyroków wydany był w składzie powiększonym. Słusznym zdaniem Sądu Najwyższego postępowanie o wydanie wyroku łącznego nie jest tożsame ze sprawą o konkretne przestępstwo. Postępowanie to jest postępowaniem *sui generis*, ograniczonym tylko do problemu połączenia części składowych prawomocnych wyroków skazujących. Kwestie osądzenia konkretnego, zarzuconego w akcie oskarżenia przestępstwa zostały prawomocnie zakończone, ustalone zostało sprawstwo, wina, dokonano subsumcji i wymierzono karę w wyroku skazującym za czyn przypisany oskarżonemu. Nie do przyjęcia jest pogląd, że postępowanie o wydanie wyroku łącznego prowadzi do wydania wyroku skazującego. Gdyby tak było, minimalnym wymogiem byłoby usunięcie z obiegu prawnego pierwotnego skazania. W wyroku łącznym łączone są tylko te części wyroków jednostkowych, które „nadają się” do połączenia, pozostałe podlegają odrębnemu wykonaniu. Wyrok łączny nie zastępuje wyroków łączonych (jednostkowych) i nie w nim dokonuje się faktycznego skazania za sądzone występki lub zbrodnie. W istocie ten właśnie wąski zakres swobody orzekania stanowi sedno tego, dlaczego ustawodawca przewidział dla sądu wydającego wyrok łączny w pierwszej instancji tzw. skład podstawowy.

7. TYMCZASOWE ARESZTOWANIE OSOBY ŚCIGANEJ ENA (ART. 607K § 3 K.P.K.)

W razie otrzymania nakazu europejskiego – zgodnie z art. 606k § 3 k.p.k. – na wniosek prokuratora sąd okręgowy może zastosować tymczasowe aresztowanie, oznaczając jego termin na czas niezbędny do przekazania osoby ściganej. Na tle tego przepisu wyłoniło się zagadnienie, czy sąd stosujący tymczasowe aresztowanie w ramach procedury wykonywania Europejskiego Nakazu Aresztowania jest uprawniony do badania, czy zachodzi przesłanka ogólna stosowania środka zapobiegawczego, o której mowa w art. 249 § 1 k.p.k., czy też samo wydanie ENA należy uznać za wystarczające uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa (art. 249 § 1 k.p.k.) rodzące po stronie organu sądowego państwa wykonania ENA obowiązek zastosowania tymczasowego aresztowania, z wyłączeniem stosowania art. 249 § 1 k.p.k. Rozstrzygając je Sąd Najwyższy w postanowieniu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r. – I KZP 9/14 (OSNKW 2014, Nr 8, poz. 60) uznał, że **Przy rozstrzygnięciu wniosku prokuratora o zastosowanie na podstawie art. 607k § 3 k.p.k. tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej w trybie ENA w celu przeprowadzenia przeciwko niej na terenie innego państwa członkowskiego UE postępowania karnego, sąd nie bada podstawy dowodowej nakazu. Samoistna podstawa stosowania tymczasowego aresztowania w tym postępowaniu została określona w wymienionym przepisie, stanowiącym *lex specialis* względem art. 249 § 1 k.p.k. in fine. Na rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku o orzeczenie tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej może jednak mieć wpływ wystąpienie w konkretnej sprawie ustawowych przesłanek odmowy wykonania nakazu, w tym określonej w art. 607p § 1 pkt 5 k.p.k., zakazującej jego wykonania, jeżeli naruszałoby to prawa i wolności człowieka i obywatela.**

Jest to pogląd słuszny. Zasadnie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że kwestię tę *expressis verbis* reguluje art. 606k § 3 zd. III k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania

karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw⁴⁰. Przepis ten określa jednoznacznie podstawę stosowania tymczasowego aresztowania wobec osoby ściganej. Rację ma, że *ratio legis* tego sprowadza się do tego tylko, by zapobiec utrudnianiu przez osobę ściganą postępowania o jej wydanie, a w szczególności uniemożliwić ucieczkę. Zastosowanie tymczasowego aresztowania nie przesądza kierunku rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w przedmiocie wykonania ENA. Zarówno wnioskowanie przez prokuratora o zastosowanie tymczasowego aresztowania, jak i stosowanie go przez sąd ma charakter fakultatywny, co wynika wprost z treści art. 607k § 3 k.p.k. Trafnie podkreśla się w judykaturze, że:

- „Mechanizm Europejskiego Nakazu Aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania między państwami członkowskimi, które wykonują go w oparciu o wzajemne uznawanie decyzji organów wymiaru sprawiedliwości (art. 10 preambuły do Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 13 czerwca 2002 roku – 2002/584/WSiSW)”⁴¹.
- „O ile sąd stosujący tymczasowe aresztowanie w ramach procedury wykonywania ENA zasadniczo nie jest uprawniony do badania, czy zachodzi przesłanka ogólna stosowania środka zapobiegawczego, o której mowa w art. 249 § 1 k.p.k., gdyż pozostawałoby to w kolizji z zasadą wzajemnego uznawania orzeczeń, a w tym przypadku orzeczenia o tymczasowym aresztowaniu zapadłego w państwie wydania ENA, na czym opiera się cała regulacja dotycząca europejskiego nakazu aresztowania, to jednak w sytuacjach, o których mowa w art. 607k § 3 k.p.k. sąd rozstrzygający o potrzebie stosowania tymczasowego aresztowania powinien uwzględnić zasadę *ultima ratio* najsurowszego środka zapobiegawczego ujętą w art. 257 § 1 k.p.k. oraz wspierać ewentualne rozstrzygnięcie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania istnieniem którejs z przesłanek szczególnych z art. 258 k.p.k., przy uwzględnieniu celu – zapobieżenia ucieczce osoby, której dotyczy ENA, przed przekazaniem jej państwu wydania nakazu”⁴².

8. KOSZTY USŁUGI ŚWIADCZONEJ DROGĄ ELEKTRONICZNĄ (ART. 619 § 1 K.P.K.)

Zgodnie z art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne⁴³ przedsiębiorcy telekomunikacyjni są obowiązani do zapewnienia warunków dostępu i utrwalania oraz do udostępniania uprawnionym podmiotom, a także Służbie Celnej, sądowi i prokuratorowi, na własny koszt, przetwarzanych przez siebie związanych ze świadczoną usługą telekomunikacyjną, na zasadach i przy zachowaniu procedur określonych w przepisach odrębnych:

- 1) danych, dotyczących użytkownika,
- 2) danych transmisyjnych, które oznaczają dane przetwarzane dla celów przekazywania komunikatów w sieciach telekomunikacyjnych lub naliczania opłat za usługi telekomunikacyjne, w tym dane lokalizacyjne, które oznaczają wszelkie dane prze-

⁴⁰ Dz. U. Nr 206, poz. 1589 ze zm.

⁴¹ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 17 listopada 2004 r., II AKz 403/04, KZS 2004, Nr 11, poz. 19.

⁴² Postanowienie SA w Katowicach z dnia 3 lutego 2010 r., II AKz 38/10, OSN Prok. i Pr. 2010, nr 7–8, poz. 44.

⁴³ Dz. U. z 2014 r., poz. 243.

twarzane w sieci telekomunikacyjnej lub w ramach usług telekomunikacyjnych wskazujące położenie geograficzne urządzenia końcowego użytkownika publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych;

- 3) danych o lokalizacji, które oznaczają dane lokalizacyjne wykraczające poza dane niezbędne do transmisji komunikatu lub wystawienia rachunku;
- 4) danych o próbach uzyskania połączenia między zakończeniami sieci, w tym danych o nieudanych próbach połączeń, oznaczających połączenia między telekomunikacyjnymi urządzeniami końcowymi lub zakończeniami sieci, które zostały zestawione i nie zostały odebrane przez użytkownika końcowego lub nastąpiło przerwanie zestawianych połączeń (art. 159 ust. 1 pkt 1 i 3–5);
- 5) dotyczących użytkownika będącego osobą fizyczną: 1) nazwisk i imion; 2) imion rodziców; 3) miejsca i daty urodzenia; 4) adresu miejsca zamieszkania i adresu korespondencyjnego, jeżeli jest on inny niż adres miejsca zamieszkania; 5) numeru ewidencyjnego PESEL – w przypadku obywatela Rzeczypospolitej Polskiej; 6) nazwy, serii i numeru dokumentów potwierdzających tożsamość, a w przypadku cudzoziemca, który nie jest obywatelem państwa członkowskiego albo Konfederacji Szwajcarskiej – numeru paszportu lub karty pobytu (art. 161 ust. 3);
- 6) innych danych tego użytkownika w związku ze świadczoną usługą, w szczególności numeru konta bankowego lub karty płatniczej, a także adresu poczty elektronicznej oraz numerów telefonów kontaktowych (art. 161 ust. 3);
- 7) elektronicznego wykazu abonentów, użytkowników lub zakończeń sieci, uwzględniającego dane uzyskiwane przy zawarciu umowy (art. 179 ust. 9). Chodzi o zapewnienie warunków dostępu i utrwalania: 1) z wykorzystaniem interfejsu; 2) poprzez budowę oddzielnego interfejsu; 3) poprzez wykorzystanie posiadanych rozwiązań technicznych czy planowanych rozwiązań w związku z koniecznością udostępniania danych retencyjnych.

Przepis ten nasunął wątpliwość, czy stosuje się go do informacji z zakresu usługi poczty elektronicznej, gdy podstawą udzielenia informacji jest art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422).

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 września 2014 r., I KZP 18/14 (OSNKW 2014, nr 12, poz. 86) zasadnie stwierdził, że **Przepis art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (j.t. Dz. U. z 2014 r., poz. 243) ma zastosowanie do danych związanych z usługą przekazywania poczty elektronicznej przez przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Nie ma natomiast zastosowania do udzielania przez usługodawcę organom państwa na potrzeby prowadzonych przez nie postępowań danych w zakresie określonym art. 18 ust. 6 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1422), a dotyczących samej usługi świadczonej drogą elektroniczną. Do kosztów opracowania tych danych stosuje się art. 619 § 1 k.p.k. w zw. z art. 618 § 1 k.p.k.**

Podobny problem był przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, który wyjaśnił, że „Przepis art. 180a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.) nakłada na operatorów publicznej sieci telekomunikacyjnej oraz dostawców ogólnie dostępnych usług telekomunikacyjnych obowiązek udostępniania, to jest wyszukiwania, tworzenia stosownych zestawień

i przesyłania za pomocą sieci telekomunikacyjnej uprawnionym podmiotom, w tym sądowi i prokuratorowi danych, o których mowa w art. 180c ust. 1 ustawy. Tak rozumiane koszty udostępniania tych danych obciążają operatora lub dostawcę i nie mogą wchodzić w skład kosztów sądowych, a zatem nie stanowią wydatków, o których mowa w art. 618 k.p.k.”⁴⁴. Wcześniej Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że „Poniesione przez operatorów sieci telekomunikacyjnych koszty wydruków połączeń telefonicznych, wykonywanych na potrzeby postępowania karnego na polecenie sądu lub prokuratora, należą do wydatków wykładanych tymczasowo przez Skarb Państwa, w rozumieniu przepisów art. 618 § 1 k.p.k. w zw. z art. 619 § 1 k.p.k.”⁴⁵, lecz ze względu na zmiany Prawa komunikacyjnego, stał się on nieaktualny.

Sąd Najwyższy po gruntowanej analizie Prawa telekomunikacyjnego i ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną doszedł do wniosku, że usługa poczty elektronicznej nie jest usługą telekomunikacyjną, gdyż jej zasadniczymi elementami są: udostępnianie indywidualnego konta pocztowego, zapewnienie możliwości odbierania poczty kierowanej na to konto pocztowe, zapewnienie możliwości wysyłania poczty elektronicznej z konta pocztowego, zapewnienie przechowywania poczty elektronicznej, a nie działalność polegająca w całości lub w przeważającej części na przekazywaniu sygnałów poprzez sieci łączności elektronicznej. Usługa ta jest usługą społeczeństwa informatycznego, wyłączoną na mocy art. 2 lit. c Dyrektywy 2002/21/WE z zakresu usług łączności elektronicznej (usługi telekomunikacyjnej). W związku z tym do informacji z jej zakresu nie może mieć zastosowania art. 180d Prawa telekomunikacyjnego. Natomiast przepis ten stanowi podstawę do nałożenia na przedsiębiorców telekomunikacyjnych obowiązku zapewnienia warunków dostępu i utrwalania oraz udostępniania uprawnionym podmiotom, a także Służbie Celnej, sądowi i prokuratorowi, przetwarzanych przez siebie danych, związanych z usługą przekazywania poczty elektronicznej. Na usługodawcy, z mocy art. 18 ust. 6 o świadczeniu usług drogą elektroniczną, ciąży obowiązek udostępniania danych, o których mowa w ust. 1–5 tego przepisu, związanych z usługą poczty elektronicznej. Przepis ten, w przeciwieństwie do art. 180a i art. 180d u.p.t., nie przewiduje jednak, aby wykonywanie przez usługodawcę określonych w tym przepisie obowiązków następowało na jego koszt.

---

⁴⁴ Postanowienie z dnia 25 marca 2010 r., I KZP 37/09, OSNKW 2010, nr 5, poz. 43z glosą aprobującą K. Nowickiego, LEX/el. 2011 i takimi uwagami R.A. Stefańskiego, *Przeгляд uchwał Izby Karnej Wojskowej oraz Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2010 r.*, WPP 2011, nr 2, s. 107–109.

⁴⁵ Uchwała SN z dnia 22 stycznia 2003 r. – I KZP 45/02, OSNKW 2003, nr 1–2, poz. 7 z glosą aprobującą S. Hoca, PS 2003, nr 11–12, s. 201–210 i takimi uwagami R.A. Stefańskiego, *Przeгляд uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2003 r.*, WPP 2004, nr 2, s. 127–128. Tak też postanowienie SA w Katowicach z dnia 14 maja 2003 r., II AKz 386/03, OSN Prok. i Pr. 2004, nr 1, poz. 29; M. Rogalski, *Koszty wykonywania przez operatorów telekomunikacyjnych zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego*, Prok. i Pr. 2004, nr 1, s. 82–90.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI Z DNIA
28 WRZEŚNIA 2002 R. W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI
ADWOKACKIE ORAZ PONOSZENIA PRZEZ SKARB PAŃSTWA
KOSZTÓW NIEOPŁACONEJ POMOCY PRAWNEJ UDZIELONEJ
Z URZĘDU (DZ. U. Z 2013 R., POZ. 461)

9. KOSZTY OBRONY Z URZĘDU (§ 19 PKT 2)

W myśl § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują: 1) opłatę w wysokości nie wyższej niż 150% stawek minimalnych oraz 2) niezbędne, udokumentowane wydatki adwokata.

Na tle tego przepisu zostało przedstawione Sądowi Najwyższemu pytanie, czy warunkiem uznania wydatków za niezbędne w rozumieniu § 19 pkt 2 cyt. wyżej rozporządzenia w przypadku realizacji czynności poza miejscem zamieszkania lub siedzibą obrońcy z urzędu jest złożenie wniosku o wyznaczenie innego obrońcy, o jakim stanowi art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. i jego nieuwzględnienie, czy też złożenie takiego wniosku nie jest wymagane. Ten ostatni przepis stanowi, że jeżeli jednak czynności należy dokonać poza siedzibą lub miejscem zamieszkania obrońcy z urzędu, prezes sądu, przed którym ma być dokonana czynność, a w postępowaniu przygotowawczym prezes sądu rejonowego miejsca czynności, na uzasadniony wniosek dotychczasowego obrońcy, może wyznaczyć dla dokonania tej czynności innego obrońcę spośród miejscowych adwokatów.

Skierowanie pytania było uzasadnione odmienną interpretacją tego przepisu w orzecznictwie. Prezentowane było stanowisko, że § 19 pkt 2 rozporządzenia stanowi o „niezbędnych”, udokumentowanych wydatkach obrońcy, a za takie nie mogą być uznane wydatki związane z przyjazdem obrońcy w sytuacji, gdy nie skorzystał z ustanowionej w przepisie art. 84 § 2 k.p.k. możliwości złożenia wniosku o zwolnienie go z obowiązków dokonania czynności procesowej z zakresu obrony wówczas, gdy czynność miała być dokonana poza siedzibą lub miejscem zamieszkania obrońcy z urzędu⁴⁶. Było też zajmowane odmienne stanowisko, że nie ma znaczenia, czy obrońca składał taki wniosek⁴⁷. Sąd Najwyższy wyraźnie podkreślał, że „Nietrafne jest wiązanie warunku w postaci niezbędności wydatków poniesionych przez obrońcę z urzędu wynikających z udziału przez niego w czynnościach procesowych, do których był uprawniony, z uprzednim złożeniem przez niego wniosku przewidzianego w art. 84 § 2 zdanie drugie k.p.k. i jego nieuwzględnienia przez organ procesowy. To bowiem w gestii ustanowionego obrońcy z urzędu powinna leżeć ocena, czy zamierza on uczestniczyć osobiście w czynności procesowej przeprowadzanej poza jego siedzibą

⁴⁶ Wyrok SA w Katowicach z dnia 4 grudnia 2003 r., II AKa 365/03, LEX nr 120372, wyrok SA we Wrocławiu z dnia 21 marca 2012 r., II AKa 60/12, LEX nr 1143439.

⁴⁷ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2011 r., II AKz 301/11, LEX nr 1099572, wyrok SA w Katowicach z dnia 22 kwietnia 2010 r., II AKa 81/10, LEX nr 621486, postanowienie SA w Białymstoku z dnia 14 grudnia 2012 r., II AKz 364/12, LEX nr 1236010.

lub miejscem zamieszkania, czy też skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 84 § 2 zdanie drugie k.p.k.”⁴⁸

Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 15/14 (OSNKW 2014, Nr 10, poz. 73) zajął trafne stanowisko, że **Złożenie przez adwokata wyznaczonego obrońcą z urzędu wniosku o wyznaczenie innego obrońcy dla dokonania czynności, jeśli należałoby jej dokonać poza siedzibą lub miejscem zamieszkania dotychczasowego obrońcy (art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k.), i jego nieuwzględnienie nie jest warunkiem uznania wydatków, poniesionych przez obrońcę przy wykonywaniu tej czynności, za „niezbędne” w rozumieniu § 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).**

Uzasadniając ten pogląd skupił się na wyjaśnieniu pojęcia niezbędne wydatki. Odwołując się do znaczenia językowego słowa niezbędne wskazał, że „niezbędny” to „taki, bez którego nie można się obejść, koniecznie potrzebny, nieodzowny, niezastąpiony”⁴⁹. Jeśli coś jest „niezbędne”, to „nie można się bez tego obejść”⁵⁰, „koniecznie potrzebny, konieczny, nieodzowny”⁵¹, „niezbędny” to synonim wyrazów „potrzebny, nieodzowny, pożądany, konieczny”⁵². Wykładnia językowa pozwala zatem na dokonanie ustalenia, że wydatki „niezbędne”, także w rozumieniu § 19 ust. 2 rozporządzenia, to wydatki konieczne, potrzebne, nieodzowne. Istotne są jednak kryteria oceny niezbędności. W judykaturze brano pod uwagę to, czy określona czynność podjęta przez obrońcę z urzędu była nieodzowna⁵³ albo czy wydatki wynikające z dokonanych działań były konieczne dla ich przeprowadzenia⁵⁴.

Trafnym zdaniem Sądu Najwyższego w gestii ustanowionego obrońcy z urzędu leży ocena, czy zamierza uczestniczyć osobiście w czynności procesowej przeprowadzanej poza jego siedzibą lub miejscem zamieszkania, czy też skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 84 § 2 zd. 2 k.p.k. To on posiada określone uprawnienie, z którego może nie chcieć skorzystać, kierując się w pierwszej kolejności swą oceną prawidłowej realizacji spoczywającego na nim obowiązku obrończego. Uwzględnić należy – kontynuuje Sąd Najwyższy – to, czy były to wydatki pozwalające obrońcy z urzędu na prawidłowe, zgodne z zasadami etyki zawodowej, profesjonalne prowadzenie obrony, czy były to wydatki gwarantujące oskarżonemu faktyczną realizację prawa do obrony formalnej. Jeśli organ procesowy uznaje, iż adwokat był należycie umocowany do prowadzenia na określonym etapie postępowania obrony z urzędu, a więc nie wykroczył poza legitymację obrońcą wynikającą z zarządzenia prezesa sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 81 § 1 k.p.k.), przewodniczącego wydziału, przewodniczącego składu orzekającego, upoważnionego sędziego (art. 93 § 2 k.p.k.) albo z postanowienia sądu,

⁴⁸ Postanowienie SN z dnia 26 lutego 2015 r., III KK 23/15, LEX nr 1646389.

⁴⁹ S. Dubisz (red.), *Uniwersalny słownik języka polskiego*, Warszawa 2003, s. 1196.

⁵⁰ M. Bańko (red.), *Inny słownika języka polskiego*, Warszawa 2000, s. 1028.

⁵¹ S. Skorupka (red.), *No Słownik wyrazów bliskoznacznych*, Warszawa 1994, s. 156; E. Sobol (red.), *Nowy słownik języka polskiego*, Warszawa 2002, s. 533.

⁵² S. Skorupka (red.), *Słownik wyrazów bliskoznacznych*, Warszawa 1994, s. 156.

⁵³ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 9 sierpnia 2011 r., II AKz 301/11 LEX nr 1099572. postanowienie SA w Białymstoku z dnia 14 grudnia 2012 r., II AKz 364/12, LEX nr 1236010.

⁵⁴ Wyrok SA w Katowicach z dnia 23 grudnia 2009 r., II AKa 365/09, LEX nr 574479.

wówczas zobowiązany jest – przy ustalaniu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu – przyznać takiemu obrońcy nie tylko wynagrodzenie w stawkach określonych w § 19 pkt 1 rozporządzenia, ale także i zrekompensować mu poniesione wydatki, jeśli tylko zostały one udokumentowane i mają charakter wydatków „niezbędnych” (§ 19 pkt 2 rozporządzenia).

USTAWA Z DNIA 27 WRZEŚNIA 2013 R. O ZMIANIE USTAWY – KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW
(DZ. U. Z 2013 R., POZ. 1247)

10. ZAŻALENIA NA POSTANOWIENIA O ZAMIANIE KARY (ART. 50 UST. 1 I 2)

Ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw⁵⁵ dokonano kontrawencjonalizacji niektórych czynów i związku z tym w przepisach intertemporalnych tej ustawy przewidziano zasady złagodzenia kar orzeczonych za przestępstwa, które stały się wykroczeniami. Zgodnie z art. 50 tej ustawy:

- Jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za taki czyn, a jeżeli ustawa nie przewiduje za ten czyn kary aresztu, na karę ograniczenia wolności lub grzywny, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie od 10 do 250 zł i nie przekraczając górnej granicy tego kary przewidzianej za ten czyn (ust. 1).
- Jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na grzywnę lub karę ograniczenia wolności stanowi wykroczenie, orzeczone kary ulegają zamianie tylko wówczas, gdy kara grzywny lub ograniczenia wolności podlegająca wykonaniu przekroczyłaby górną granicę ustawowego zagrożenia przewidzianą za ten czyn. Wówczas orzeczoną karę grzywny lub ograniczenia wolności zamienia się na karę w wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianej za dany czyn (ust. 2).

W kontekście tych przepisów powstał problem, czy przysługuje zażalenie na postanowienie sądu I instancji wydane na podstawie tych przepisów.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 4/14 (OSNKW 2014, nr 6, poz. 45) przyjął, że **Na postanowienie w przedmiocie zastosowania art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1247) przysługuje zażalenie per analogiam do art. 420 § 4 k.p.k.** Pogląd ten zyskał aprobatę w doktrynie⁵⁶, a także został oceniony krytycznie⁵⁷.

⁵⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 1247.

⁵⁶ D. Krakowiak, Głosa do tej uchwały, Lex/el. 2014.

⁵⁷ M. Skwarcow, Głosa do tej uchwały, GSP-Prz. Orz. 2014, nr 4, s. 86–94.

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że charakter prawny art. 50 ust. 1 i 2 powołanej wyżej ustawy dowodzi, że jest to przepis przejściowy, który w wyznaczonym zakresie działa *ex nunc*. Nie dochodzi do wzruszenia prawomocnych wyroków skazujących co do faktu popełnienia przestępstwa. Tym samym kontrawencjonalizacja nie prowadzi do przekształcenia prawomocnie osądzonych przestępstw w wykroczenia. W konsekwencji, zamiana kar na podstawie tych przepisów stanowi orzekanie w sprawach o przestępstwa, a nie w sprawach o wykroczenia. Dla rozstrzygnięcia przedstawionego pytania istotne znaczenia miała kwestia określenia, czy chodzi o wykonanie wyroku skazującego za przestępstwo, gdyż wówczas miałyby zastosowanie przepisy kodeksu karnego wykonawczego, czy jest to sfera orzekania związana z postępowaniem rozpoznawczym, uzasadniająca zastosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego. Rozstrzygając tę kwestię, Sąd Najwyższy opowiedział się za drugim rozwiązaniem, gdyż modyfikacja wyroku skazującego na podstawie art. 50 ust. 1 i 2 cyt. ustawy nie polega tylko na automatycznej zamianie jednej kary na drugą, ale także wymaga w niektórych przypadkach ustalenia wysokości kary (art. 50 ust. 1 *in fine*). Oznacza to, że dochodzi do nowego określenia kary, a więc do wydania rozstrzygnięcia co do kary, analogicznie jak w postępowaniu rozpoznawczym (art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k.). W takim przypadku jest to akt orzekania o charakterze merytorycznym właściwy dla procesu rozpoznawczego. Słusznie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu omawianej uchwały podkreślił, że przekształcenie wyroku w tak istotnej części jak wymiar kary, nie może oznaczać tylko jego wykonania. Istotą takiego orzeczenia jest modyfikacja prawomocnego wyroku w części dotyczącej wysokości wymierzonej kary. Przed podjęciem decyzji o zamianie orzeczonej kary, sąd dokonuje oceny prawnej czynu, a więc musi stwierdzić, że czyn objęty wyrokiem stał się wykroczeniem; zakres orzekania uzasadnia więc stosowanie przepisów k.p.k.⁵⁸. Przekształcenie wyroku w tak istotnej części jak wymiar kary, nie może oznaczać tylko jego wykonania. Takie samo stanowisko zajęł Sąd Najwyższy na gruncie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 28 sierpnia 1998 r. o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń, ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawy o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń, ustawy – Kodeks pracy i niektórych innych ustaw⁵⁹, zawierającego podobną regulację⁶⁰. Dodać można, że z art. 1 § 1 k.k.w. nie wynika, że podejmowanie przez sąd różnych decyzji po prawomocnym zakończeniu sprawy, następuje w ramach postępowania wykonawczego regulowanego przepisami tego kodeksu. Uzupełnienie prawomocnego wyroku, np. co do zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania lub środków zapobiegawczych wymienionych w art. 276 k.p.k. albo orzekanie co do dowodów rzeczowych (art. 420 § 1 i 2 k.p.k.) następuje w trybie k.p.k., mimo że chodzi o postępowanie po zakończeniu postępowania rozpoznawczego. W postępowaniu wykonawczym nie zawsze stosuje się przepisy k.k.w. Właściwość sądu w postępowaniu wykonawczym została uregulowana w art. 3 k.k.w. W myśl tego

---

⁵⁸ W. Wróbel, *Grzywna w nowym kodeksie karnym*, [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 15, Warszawa 1998, s. 85.

⁵⁹ Dz. U. Nr 113, poz. 717.

⁶⁰ Uchwała SN z dnia 23 lutego 1999 r., I KZP 37/98, OSNKW 1999, nr 3–4, poz. 10 z glosą krytyczną K. Postulskiego, Pal. 1999, nr 7–8, s. 179 i nast. oraz uwagami R.A. Stefańskiego, *Przeгляд uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 1999 r.*, WPP 2000, nr 2, s. 86–88.

przepisu zasadą jest, że sądem właściwym w postępowaniu dotyczącym wykonania orzeczenia jest sąd, który wydał wyrok. Od zasady tej – jak trafnie podkreśla się w doktrynie – istnieje szereg wyjątków zawartych w k.k.w. oraz w innych ustawach, a także w wypracowanych przez praktykę kwestiach, co do których przepisy nie wypowiadają się jednoznacznie⁶¹. Poszukując możliwości zaskarżenia takiego postanowienia w przepisach kodeksu postępowania karnego, Sąd Najwyższy trafnie odrzucił sugestię, że podstawą prawną zaskarżenia decyzji wydanej w trybie przepisu art. 50 ust. 1 i 2 ustawy jest art. 459 § 1 k.p.k., gdyż postanowienie o zamianie kary wydane w tym trybie nie jest orzeczeniem, które „zamyka drogę do wydania wyroku”. Zamyka drogę do wydania wyroku – jak podkreśla się w literaturze – tylko taka decyzja procesowa, która zamyka tę drogę bezwarunkowo, czyli kształtuje taką sytuację, w której pewne jest, że wydanie wyroku w danym procesie nie nastąpi⁶². W omawianej sprawie nie dochodzi więc do wydania w sprawie nowego wyroku rozstrzygającego kwestię winy i odpowiedzialności karnej, ponieważ ten został już wydany i korzysta z przymiotu prawomocności⁶³.

Ustawa z dnia 27 września 2013 r. nie zawiera przepisu, który regulowałby zaskarżalność postanowień wydanych na podstawie art. 50 ust. 1 lub 2 tej ustawy. Wobec tego Sąd Najwyższy uznał, że w tym zakresie występuje luka techniczna (konstrukcyjna), a nie pozorna (aksjologiczna), co pozwala na jej wypełnienie w drodze analogii. Za dopuszczeniem zażalenia na takie postanowienie przemawia względ na konstytucyjne zasady: prawa do sądu (art. 45 ust. 1), kontroli (art. 78) i dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1). W literaturze zakwestionowano ten pogląd, wywodząc, że błędne jest założenie o istnieniu luki technicznej i stanowi wyraz nie do końca zrozumiałego poprawienia oczywiście błędnych unormowań prawnych. Brak uregulowania możliwości zaskarżenia decyzji procesowych wydanych w trybie art. 50 ust. 1 i 2 wskazanej ustawy był celowym zabiegiem ustawodawcy⁶⁴.

Ustosunkowanie się do tej argumentacji wymaga zajęcia stanowiska co do tego, czy rzeczywiście występuje tu luka konstrukcyjna. Analogię wolno bowiem stosować do luk konstrukcyjnych (technicznych), a zasadniczo niedopuszczalne jest jej stosowanie do luk aksjologicznych i luk swoistych⁶⁵. Luka konstrukcyjna zachodzi wtedy, gdy określona kwestia wymagająca regulacji prawnej nie została w ogóle unormowana, tj. gdy brak jest norm w regulacji prawnej, który uniemożliwia funkcjonowanie przewidzianej przez prawo instytucji prawnej⁶⁶. Ustawodawca w ustawie nowelizacyjnej nie przewidział omawianej sytuacji i jej nie uregulował, co pozwala przyjąć, że powstała luka rzeczywista (konstrukcyjna, techniczna), a nie tylko pozorna (aksjologiczna). A skoro tak, to pogląd Sądu Najwyższego jest zasadny. Słusznie zwraca się uwagę w judykaturze, że zgodnie z konstytucyjną zasadą państwa prawnego luki ustawy, w granicach dopuszczalnych odpowiednimi regułami interpretacyjnymi, winno uzupełniać orzecznictwo sądowe w drodze analogii⁶⁷.

⁶¹ Z. Hołda, K. Postulski, *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 1998, s. 20.

⁶² S. Śliwiński, *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 marca 1957 r., IV KO 8/55*, PiP 1958, nr 2, s. 171; Z. Doda, *Zażalenie w procesie karnym*, Warszawa 1985, s. 45.

⁶³ M. Skworcow, *Glosa...*, s. 88.

⁶⁴ *Ibidem*, s. 88 i 90.

⁶⁵ L. Morawski, *Wykładnia w orzecznictwie sądów. Komentarz*, Toruń 2002, s. 292.

⁶⁶ Uchwała SN z dnia 27 maja 2009 r., I KZP 5/09, OSNKW 2009, nr 7, poz. 51.

⁶⁷ Wyrok NSA z dnia 22 października 1997 r., I SA/Gd 150/96, LEX nr 31843.

KODEKS POSTĘPOWANIA W SPRAWACH O WYKROCZENIA

11. UPRAWNIENIA STRAŻY GMINNEJ DO WYSTĘPOWANIA
W CHARAKTERZE OSKARŻYCIELA PUBLICZNEGO
W SPRAWACH O WYKROCZENIA (ART. 17 § 3)

Posiadanie uprawnień oskarżyciela publicznego przez straż gminną (miejską) w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. budziło kontrowersje, mimo stosunkowo licznych zmian legislacyjnych w zakresie uprawnień straży gminnej do kontroli ruchu drogowego.

Zgodnie z pierwotnym brzmieniem art. 17 § 3 k.p.w. strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługiwały tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania ujawniły wykroczenie i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie. Były one zależne od dwóch kumulatywnie występujących przesłanek: po pierwsze, od ujawnienia wykroczenia w zakresie swego działania, po drugie, od skierowania wniosku o ukaranie. Jeżeli organ ten ujawnił wykroczenie poza zakresem swego działania, to nie był uprawniony do skierowania wniosku o ukaranie i nie mógł uzyskać statusu oskarżyciela publicznego.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o straży gminnej (miejskiej)⁶⁸ pierwotnie do zadań straży gminnej (miejskiej) zaliczyła m.in. czuwanie nad porządkiem i kontrolę ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym (art. 11 ust. 2). Przepis ten ograniczał uprawnienia oskarżycielskie straży gminnych (miejskich) w zakresie wykroczeń drogowych tylko do tych, które zostały ujawnione w toku czynności przewidzianych w prawie o ruchu drogowym.

Prawo o ruchu drogowym przyznało strażnikom straży gminnej (miejskiej) podjęcie decyzji o przemieszczeniu lub usunięciu pojazdu z drogi w sytuacji, gdy został pozostawiony w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu (art. 130a ust. 4 pkt 2), unieruchomienie pojazdu, przez zastosowanie urządzenia do blokowania kół, w przypadku pozostawienia go w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nieutrudniające ruchu lub niezagrażające bezpieczeństwu (art. 130a ust. 8 i 9). Daleko idące uprawnienia w tym zakresie zawierało rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego⁶⁹, które uprawniało strażników (miejskich) do wykonywania czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego w odniesieniu do 1) kierujących pojazdami nie stosujących się do zakazu ruchu w obu kierunkach, 2) uczestników ruchu naruszających przepisy o: a) zatrzymaniu lub postoju pojazdów, b) ruchu motorowerów, rowerów, pojazdów zaprzęgowych oraz o jeździe wierzchem lub pędzeniu zwierząt, c) ruchu pieszych (§ 16 ust. 1). Zastępujące je rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego⁷⁰ rozszerzyło te uprawnienia w stosunku uczestników ruchu, o naruszenia przepisów o ruchu pieszych (art. 17 ust. 1 pkt 2 lit. c). Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych

⁶⁸ Dz. U. Nr 123, poz. 779.

⁶⁹ Dz. U. Nr 53, poz. 563.

⁷⁰ Dz. U. z 2003r., nr 14, poz. 144.

i Administracji z dnia 17 grudnia 2003 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kontroli ruchu drogowego⁷¹ rozszerzyło zakres uprawnień kontrolnych ruchu drogowego o kontrolę kierujących pojazdami niestosujących się do wskazań sygnalizacji świetlnej oraz przekraczających dozwoloną prędkość (art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. a b i c). Wydawałoby się, że skoro do zadań straży gminnej (miejskiej) należała kontrola kierujących pojazdami przekraczających dozwoloną prędkość, to w razie ujawnienia tego faktu, straż gminna (miejska) była upoważniona do skierowania wniosku o ukaranie i tym samym uzyskiwała status oskarżyciela publicznego. Trafnie jednak Sąd Najwyższy uznał, że „Postanowienia § 17 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 14, poz. 144 ze zm.), przyznające strażnikom gminnym (miejskim) inne niż przewidziane w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 ze zm.) uprawnienia z zakresu kontroli ruchu drogowego, zostały wydane z przekroczeniem granic upoważnienia ustawowego. Brak normy ustawowej, na podstawie której strażnicy gminni (miejscy) byłiby upoważnieni do sprawowania kontroli drogowej w zakresie stwierdzenia przekroczenia przez kierujących pojazdami dozwolonej prędkości powoduje, że nie posiadają oni także, wynikającego z art. 17 § 3 k.p.s.w., uprawnienia oskarżyciela publicznego. Uprawnienie to przysługuje bowiem strażom gminnym (miejskim) tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania ujawniły wykroczenie i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie”⁷². Słusznie organ ten podkreślił, że art. 131 p.r.d. upoważniał jedynie do uregulowania w rozporządzeniu organizacji, warunków i sposobu wykonywania kontroli ruchu drogowego, sposobu zachowania się kontrolowanego uczestnika ruchu oraz określenia warunków i trybu udzielania upoważnień do zatrzymywania pojazdów lub wykonywania niektórych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego przez funkcjonariuszy innych organów oraz strażników straży gminnych (miejskich).

Uprawnienie straży gminnej (miejskiej) do kontroli kierujących pojazdami zostało istotnie rozszerzone ustawą z dnia 11 maja 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym⁷³ (art. 1 pkt 4), którą dodano art. 129b do Prawa o ruchu drogowym, nadając strażnikom gminnym (miejskim) uprawnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierującego pojazdem naruszającego przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego (art. 129b ust. 1 pkt 1 lit. b p.r.d.) oraz używania urządzeń samoczynnie ujawniających i rejestrujących naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami (art. 129 ust. 3 pkt 3 p.r.d.). Stwierdzenie przy pomocy tego urządzenia naruszenia przepisów ruchu drogowego, upoważniało strażników gminnych miejskich do podjęcia czynności wyjaśniających w celu ustalenia sprawców wykroczenia.

⁷¹ Dz. U. Nr 230, poz. 2310.

⁷² Wyrok SN z dnia 28 maja 2009 r., II KK 334/08, OSNKW 2009, nr 9, poz. 76; wyrok SN z dnia 26 listopada 2008 r., III KK 308/08, LEX nr 477686; wyrok SN z dnia 14 października 2008 r., V KK 275/08, LEX nr 457954; wyrok SN z dnia 23 kwietnia 2008 r., III KK 475/07, Biul. PK 2008, nr 9, poz. 2.16; wyrok SN z dnia 12 lipca 2007 r., IV KK 219/07, LEX nr 310199; wyrok SN z dnia 8 listopada 2007 r., II KK 229/07, LEX nr 340547.

⁷³ Dz. U. 2007, Nr 123, poz. 845.

Jednym ze środków zmierzających do ustalenia osoby kierującej pojazdem, która popełniła wykroczenie zarejestrowane przez urządzenie, było zwrócenie się do właściciela lub posiadacza pojazdu o wskazanie, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie (art. 78 ust. 4 p.r.d.). Art. 129b p.r.d. nie przyznał jednak tego uprawnienia wprost strażnikom gminnym (miejskim). W związku z tym zarówno w judykaturze, jak i doktrynie doszło do rozbieżności co do takiego uprawnienia. Przyjmowano, że strażnicy gminni (miejscy) uprawnieni są do wykonywania kontroli ruchu drogowego wyłącznie wobec kierującego pojazdem oraz uczestnika ruchu drogowego naruszającego określone przepisy ruchu drogowego, a nie mają uprawnień kontrolnych w stosunku do właściciela lub posiadacza pojazdu, jeżeli nie wykazuje się jego sprawstwa w tym zakresie. Strażnicy gminni (miejscy) nie mają uprawnień kontrolnych w stosunku do właściciela lub posiadacza pojazdu, co do którego nie ma pewności, że w chwili popełnienia wykroczenia był kierującym lub uczestnikiem ruchu, naruszającym przy tym konkretne przepisy o ruchu drogowym⁷⁴.

Prezentowano też pogląd przeciwny uzasadniany tym, że podstawowym warunkiem nabycia przez straż miejską uprawnień oskarżycielskich w sprawach o wykroczenia jest ujawnienie wykroczenia, i jeżeli następuje to w związku z wykonywaniem czynności mieszczących się w «zakresie działania», to nie sposób twierdzić, że dany organ nie nabywa praw oskarżyciela publicznego⁷⁵. Stanowisko to było nietrafne i słusznie spotkało się z krytyką⁷⁶.

Istotnych zmian dokonano ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw⁷⁷, którą *expressis verbis* upoważniono strażników gminny (miejskich) do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie (art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d.) oraz w art. 17 § 3 k.p.w. wprost wskazano, że strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania „w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie”. Ponadto

---

⁷⁴ Postanowienie SN z dnia 30 września 2010 r., I KZP 15/10, OSNKW 2010, nr 10, poz. 87 z aprobowanymi uwagami R.A. Stefańskiego, *Przeгляд uchwał Izby Karnej Wojskowej oraz Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2010 r.*, WPP 2011, nr 2, s. 104–105; postanowienie SN z dnia 29 czerwca 2010 r., I KZP 8/10, OSNKW 2010, nr 9, poz. 76; wyrok SN z dnia 25 maja 2010 r., III KK 116/10, LEX nr 583855; wyrok z dnia 15 marca 2011 r., V KK 39/11, LEX nr 784285; wyrok z dnia 17 maja 2011 r., III KK 118/11, LEX nr 811852; wyrok SN z dnia 18 października 2011 r., IV KK 237/11, LEX nr 1044056 z głosem krytyczną A. Skowrona, LEX/el. 2013, wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2013 r., II KK 90/13, LEX nr 1299163 z głosem częściowo krytyczną A. Skowrona, LEX/el. 2013; R.A. Stefański, *Przeгляд uchwał Izby Karnej Wojskowej oraz Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2010 r.*, WPP 2011, nr 2, s. 104–105, K. Dąbkiewicz, *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r., III KK 116/10, „Paragraf na Drodze” 2010, nr 11, s. 5–12*; K. Dąbkiewicz, *Ponownie o oskarżycielskich uprawnieniach straży gminnych w sprawach o wykroczenia z art. 97 k.w. w związku z art. 78 ust 4 p.r.d., „Paragraf na Drodze” 2011, nr 3, s. 5–14.*

⁷⁵ A. Skowron, *Glosa do wyroku SN z dnia 25 maja 2010 r., III KK 116/10 w sprawie uprawnienia straży miejskiej do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawie o wykroczenie z art. 65 § 2 k. w., „Paragraf na Drodze” 2010, nr 10, s. 13–14*; A. Skowron, *Straż gminna „w Sądzie Najwyższym”, „Paragraf na Drodze” 2013, nr 12, s. 5–11.*

⁷⁶ Zob. K. Dąbkiewicz, *Ponownie o oskarżycielskich uprawnieniach...*, s. 6–14.

⁷⁷ Dz. U. Nr 225, poz. 1466 ze zm.

w art. 96 § 3 k.w. stypizowano wykroczenie niewskazania, wbrew obowiązkowi, na żądanie uprawnionego organu, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Zmiany te zasadniczo nie spowodowały zmiany stanowisk co do tego, czy straż gmina (miejska) ma uprawnienia do kierowania wniosków o ukaranie właściciela lub posiadacza pojazdu, który na jej żądanie nie wskazał, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Wprawdzie Sąd Najwyższy uznał, że straż gmina (miejska) na podstawie art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d. jest uprawniona do żądania udzielenia informacji, kto kierował pojazdem, jednak w odniesieniu do czynu kwalifikowanego z art. 96 § 3 k.w., nie korzystała z uprawnień oskarżyciela publicznego, nawet jeśli ujawniła to wykroczenie, gdyż nie chodziło o kierującego pojazdem lub uczestnika ruchu drogowego. Organ ten przyjął, że „Strażnicy gminni (miejscy) uprawnieni są do wykonywania kontroli ruchu drogowego wyłącznie wobec kierującego pojazdem oraz uczestnika ruchu drogowego naruszających określone przepisy ruchu drogowego, natomiast nie mają uprawnień kontrolnych w stosunku do właściciela lub posiadacza pojazdu, jeżeli nie wykazuje się jego sprawstwa w tym zakresie. Przepis art. 129b ust. 2 pkt 1 i 2 p.r.d. nie obejmuje swoim zasięgiem wykroczenia z art. 96 § 3 k. w., którego sprawcą może być krąg podmiotów uprawnionych do dysponowania pojazdem, obciążonych obowiązkiem określonym w art. 78 ust. 4 i 5 p.r.d.”⁷⁸.

Sąd Najwyższy zajął też odmienne stanowiska, stwierdzając, że „Straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., popełnione od dnia 31 grudnia 2010 r., jeśli w zakresie swojego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły to wykroczenie i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie za owo wykroczenie”⁷⁹.

W tak zarysowanym stanie prawnym zostało przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne, czy wobec treści art. 129b ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1137), po zmianie art. 17 § 3 k.p.s.w., z dniem 31 grudnia 2010 r. straż gminna (miejska) uzyskała uprawnienie oskarżyciela publicznego w ujawnionych w trakcie prowadzenia czynności wyjaśniających sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w.

Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r. – I KZP 16/14 (OSNKW 2014, Nr 11, poz. 80) przyjął, że **Na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.), w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz**

⁷⁸ Wyrok SN z 12 grudnia 2013 r., III KK 431/13, LEX nr 1405571 z glosą krytyczną A. Skowrona LEX/el. 2014; wyrok SN z 12 grudnia 2013r., III KK 432/13, LEX nr 1421815; wyrok SA w Łodzi z dnia 18 września 2013 r., II AKo 164/13, Prok. i Pr. 2014, nr 5, poz. 27. Tak też A. Tunia, *Kompetencje straży gminnych w zakresie ścigania sprawców wykroczeń z art. 96 § 3 k. w.*, [w:] A. Meglewski (red.), *Straż gminna jako organ kontroli ruchu drogowego*, Lublin 2014, s. 53; A. Meglewski, *Straż gminna jako organ oskarżycielski w postępowaniu sądowym*, [w:] *Straż gminna...*, s. 177–178.

⁷⁹ Postanowienie SN z dnia 2 kwietnia 2014 r., V KK 378/13, LEX nr 1444620 z glosą aprobującą A. Skowrona, LEX/el. 2014. Tak też A. Skowron, *Problem uprawnień straży miejskich w Sądzie Najwyższym*, „Paragraf na Drodze” 2014, nr 10, s. 20–26; R.A. Stefański, *Wykroczenie niewskazania osoby, której powierzono pojazd do kierowania lub używania*, „Paragraf na Drodze” 2011, nr 3, s. 41.

niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń. Takiej samej odpowiedzi udzielił Sąd Najwyższy w uchwale SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 10/14, LEX nr 1522707, uchwale SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 11/14, LEX nr 1511128, uchwale SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 12/14, LEX nr 1511129.

Jest to pogląd trafny i spotkał się z pozytywną oceną w literaturze⁸⁰, chociaż został także oceniony negatywnie⁸¹. Ustawodawca bowiem ostatecznie, przyznając straży gminnej uprawnienia do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, nadał jednocześnie uprawnienie do kierowania wniosków o ukaranie za wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., które zostało ujawnione w wyniku wykonania tej czynności. Wprawdzie żądanie od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie (art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d.) nie jest *sensu stricto* czynnością z zakresu ruchu drogowego, gdyż nie jest związane bezpośrednio z ruchem drogowym, lecz wykładnia systemowa wewnętrzna pozwala ją uznać za taką. Czynność ta jest uregulowana w art. 129b p.r.d., który to przepis jest ulokowany w dziale V p.r.d. zatytułowanym „Kontrola ruchu drogowego.” Ponadto prawo żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie jest wymienione w katalogu czynności, do których wykonywania są uprawnieni strażnicy gminni (miejscy) *verba legis* „w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego (art. 129b ust. 3 *in principio* p.r.d.)⁸².

Niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, wypełnia znamiona wykroczenia z art. 96 § 3 k.w. Jest ono ujawnione przez straż gminną (miejską) w zakresie jej działania i w związku z tym jest ona upoważniona do skierowania wniosku o ukaranie, uzyskując tym samym – w myśl art. 17 § 3 k.p.w. – status oskarżyciela publicznego. Dla uznania, że straż gminna (miejska) może być oskarżycielem publicznym w sprawie o to wykroczenie bez znaczenia jest zawarty w art. 17 § 3 k.w. zwrot „w tym w trakcie prowadzonych czynności”. Zwrot ten wyraźnie podkreśla, że ujawnienie wykroczenia może mieć miejsce także w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających. Wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. jest przez straż gminną (miejską) ujawnianie w toku samodzielnej czynności, jaką jest żądanie od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

---

⁸⁰ Zob. glosy do tej uchwały W. Kotowskiego, LEX/el. 2014; A. Skowrona, LEX/el. 2015; R.A. Stefańskiego, OSP 2015, nr 2, s. 275–281.

⁸¹ Głos do tej uchwały M. Rusinka, PS 2015, nr 11–12, s. 174–180.

⁸² R.A. Stefański, *Glosa do uchwały SN z dnia 30 września 2014 r., I KZP 16/14*, OSP 2015, nr 2, s. 279.

USTAWA Z DNIA 23 LISTOPADA 2002 R. O SĄDZIE NAJWYŻSZYM
(DZ. U. Z 2013R., POZ. 499 ZE ZM.)

12. PYTANIA ABSTRAKCYJNE (ART. 60 § 1 I 2)

Zgodnie z art. 60 § 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Rzecznik Praw Obywatelskich, Prokurator Generalny oraz, w zakresie swojej właściwości, Rzecznik Praw Dziecka lub Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznik Ubezpieczonych, może przedstawić Sądowi Najwyższemu w składzie siedmiu sędziów lub innym odpowiednim składzie, wnioski o ich rozstrzygnięcie rozbieżności w wykładni prawa ujawnionych orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego. W myśl art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich⁸³ Rzecznik Praw Obywatelskich może występować z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych budzących wątpliwości w praktyce lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie. Przesłanki skierowania takiego wniosku przez Rzecznika Praw Obywatelskich określone w tych ustawach istotnie się różnią.

Sąd Najwyższy, wyjaśniając te rozbieżności w postanowieniu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 9/14 (OSNKW 2014, Nr 8, poz. 60) uznał, że **W aktualnie obowiązującej ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (dalej u.s.n.) podstawa wystąpienia przez Rzecznika Praw Obywatelskich z tzw. pytaniem abstrakcyjnym została zawężona. Może on, podobnie jak pozostałe wymienione w art. 60 § 1 i 2 u.s.n. uprawnione podmioty, przedstawić zagadnienie prawne tylko wtedy, gdy w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni prawa. Skoro zatem kognicja Sądu Najwyższego obejmuje obecnie tylko rozstrzyganie rozbieżności w wykładni prawa ujawnionych w orzecznictwie sądowym, to oczywiste jest, że rozpoznanie pytania prawnego może dotyczyć tego wyłącznie zakresu, a więc wykazanych przez podmiot przedstawiający zagadnienie prawne rozbieżności w interpretowaniu przez sądy znaczenia treści normatywnej konkretnych przepisów prawa.** Organ ten podtrzymał wcześniejsze swoje wypowiedzi w tej kwestii⁸⁴. Taki pogląd jest prezentowany w doktrynie⁸⁵, ale występuje też odmienny⁸⁶. Stanowisko Sądu Najwyższego jest

⁸³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1648.

⁸⁴ Postanowienie 7 sędziów SN z dnia 23 marca 2011 r., I KZP 1/11, OSNKW 2011, nr 5, poz. 38 z głosą aprobującą M. Kolendowskiej-Matejczuk, Pal. 2011, nr 11–12, s. 126–132 i uwagami R.A. Stefańskiego, *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2011 r.*, „Ius Novum” 2012, nr 3, s. 167; postanowienie SN z dnia 22 września 2004 r., III CZP 25/04, OSNC 2005, nr 7–8, poz. 146; postanowienie składu siedmiu sędziów SN z dnia 17 kwietnia 2003 r., WZP 1/03, OSNKW 2003, Nr 7–8, poz. 62; uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 27 października 2005 r., I KZP 38/05, OSNKW 2005, Nr 11, poz. 103, z uwagami R.A. Stefańskiego, *Przegląd uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2005 r.*, WPP 2006, nr 2, s. 123.

⁸⁵ M. Zbrojewska, *Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym*, Warszawa 2013, s. 188–190.

⁸⁶ R.A. Stefański, *Abstrakcyjne pytania prawne do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, [w:] V. Konarska-Wrzosek, J. Lachowski, J. Wójcikiewicz (red.), *Węzłowe problemy prawa karnego kryminologii i polityki kryminalnej. Księga pamiątkowa ofiarowana prof. A. Markowi*, Warszawa 2010, s. 627;

nietrafne. Art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 60 § 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, który ma charakter ogólny. Stanowisko zajęte w omawianym postanowieniu ogranicza Rzecznika Praw Obywatelskich w jego uprawnieniach w zakresie ochrony wolności i praw człowieka oraz obywatela określonych w Konstytucji. Rację ma Sąd Najwyższy, że „Uchwały abstrakcyjne powinny być podejmowane przez Sąd Najwyższy także wtedy, gdy chodzi o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących określonego przepisu prawa celem zapobieżenia jego naruszenia i antycypowania (przyszłego) stosowania tego przepisu, a nie jedynie wtedy, gdy wątpliwości już ujawniły się w praktyce”⁸⁷.

BIBLIOGRAFIA

- Augustyniak B., Eichstaedt K., Kurowski M., Świecki D., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, Warszawa 2013.
- Bojańczyk A., *Podważenie prawomocnego wyroku sądu karnego przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu (ETPCz). Próba zarysu zagadnienia*, cz. II, „Palestra” 2001, nr 7–8.
- Bojarski T., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 17 lutego 1972 r.*, VI KZP 78/71, NP 1972, nr 7–8.
- Boratyńska K.T., Górski A., Sakowicz A., Ważny A., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S.M., Stefański R.A., Zabłocki S., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2004.
- Ciapała J., *Uchwała Pełnego składu SN z dnia 28 stycznia 2014 r.*, BSA-4110-4/13, Prz. Sejm. 2014.
- Cieślak M., Doda Z., *Przeгляд orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie postępowania karnego za pierwsze półrocze 1972 r.*, WPP 1973, nr 1.
- Dąbkiewicz K., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r.*, III KK 116/10, „Paragraf na Drodze” 2010, nr 11.
- Dąbkiewicz K., *Ponownie o oskarżycielskich uprawnieniach straży gminnych w sprawach o wykroczenia z art. 97 k.w. w związku z art. 78 ust 4 p. r. d.*, „Paragraf na Drodze” 2011, nr 3.
- Doda Z., *Zażalenie w procesie karnym*, Warszawa 1985.
- Doda Z., Gaberle A., *Kontrola odwoławcza w procesie karnym. Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Komentarz*, t. II, Warszawa 1997.
- Doda Z., Grajewski J., *Karnoprocesowe orzecznictwo Sądu Najwyższego (lata 1995–1996)*, PS 1997, nr 11–12.
- Garlicki L. (red.), *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, t. II, Warszawa 2011.
- Gołba F., Górski A., Toruński M., *Glosa do uchwały SN z dnia 26 czerwca 2014 r.*, I KZP 14/14, „Europejski Przegląd Sądowy” 2016, nr 1.
- Gostyński Z., *Glosa do uchwały SN z dnia 24 maja 1995 r.*, I KZP 15/95, PiP 1996, nr 6.
- Górski M., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r.*, I KZP 14/14, LEX/el. 2014.

---

idem, [w:] P. Hofmański (red.), *System Prawa Karnego Procesowego. Zagadnienia ogólne*, t. I, cz. 2, Warszawa b.r.w., s. 646.

⁸⁷ Postanowienie 7 sędziów SN z dnia 24 lutego 2006 r., III CZP 91/05, LEX nr 180669.

- Grajewski J., Paprzycki L.K., Steinborn S., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2013.
- Grzegorzczak T., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2014.
- Grzeszczyk W., *Glosa do wyroku SN z dnia 1 marca 2007 r.*, V KK 4/07, OSP 2007, nr 12.
- Grzeszczyk W., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Hoc S., *Glosa do uchwały SN z dnia 22 stycznia 2003 r.*, I KZP 45/02, PS 2003, nr 11–12.
- Hofmański P., *Nowe polskie prawo karne w świetle europejskich standardów w zakresie ochrony praw człowieka*, Warszawa 1997.
- Hofmański P., *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz*, t. II, L. Garlicki (red.), Warszawa 2011.
- Hofmański P., Zabłocki S., *Elementy metodyki pracy sędziego w sprawach karnych*, Zakamycze 2006.
- Hofmański P., Sadzik E., Zgryzek K., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. I, Warszawa 2011.
- Hofmański P., Sadzik E., Zgryzek K., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2012.
- Hołda Z., Postulski K., *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 1998.
- Jasiński W., *Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2014 r.* – I KZP 17/14, OSP 2015, nr 3.
- Kala D., *Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego. Zagadnienia karno-materiałne i procesowe*, Toruń 2003.
- Kmieciak R., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r.*, I KZP 14/14, OSP 2015, nr 2.
- Kolendowskiej-Matejczuk M., *Glosa do postanowienia 7 sędziów SN z dnia 23 marca 2011 r.*, I KZP 1/11, Pal. 2011, nr 11–12.
- Kotowski W., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r.*, I KZP 16/14, LEX/el. 2014.
- Kozielewicz W., *Instytucja uchwał Sądu Najwyższego mających moc zasad prawnych – kwestie sporne w orzecznictwie Sądu Najwyższego w latach 1990–2010*, [w:] A. Przyborowska-Klimczak, A. Taracha (red.), *Księga Jubileuszowa Prof. Romualda Kmiecika*, Warszawa 2011.
- Kraskowiak D., *Glosa do uchwały SN z dnia 30 kwietnia 2014 r.*, I KZP 4/14, Lex/el. 2014.
- Mazurczak-Jasińska E., *Glosa do uchwały SN z dnia 28 stycznia 2014 r.*, BSA I-4110-4/13, OSP 2015, nr 3.
- Mazurczak-Jasińska E., *Podmioty właściwe w sprawach dotyczących stosunku służbowego sędziego. Wybrane zagadnienia*, PS 2014, nr 11–12.
- Meglewski A., *Straż gminna jako organ oskarżycielski w postępowaniu sądowym*, [w:] A. Meglewski (red.), *Straż gminna jako organ kontroli ruchu drogowego*, Lublin 2014.
- Mik C., *Koncepcja normatywna prawa europejskiego praw człowieka*, Toruń 1994.
- Morawski L., *Wykładnia w orzecznictwie sądów. Komentarz*, Toruń 2002.
- Nita B., *Orzeczenie ETPCz jako podstawa wznowienia postępowania karnego*, Europejski PS 2010, nr 9.
- Nowicki K., *Postanowienie z dnia 25 marca 2010 r.*, I KZP 37/09, LEX/el. 2011.
- Opala P., *Glosa do wyroku SN z dnia 1 marca 2007 r.*, V KK 4/07, St. Jur. Lubl. 2009, nr 12.
- Paluszkiwicz H., *Pierwszoinstancyjne wyrokowanie merytoryczne poza rozprawą w polskim procesie karnym*, Warszawa 2008.
- Paprzycki L.K., *Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego (wybrana problematyka europejska)*, „Europejski Przegląd Sądowy” 2014, nr 1.
- Postulski K., *Glosa do uchwały SN z dnia 23 lutego 1999 r.*, I KZP 37/98, Pal. 1999, nr 7–8.
- Rogalski M., *Koszty wykonywania przez operatorów telekomunikacyjnych zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego*, Prok. i Pr. 2004, nr 1.

- Rusinek M., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r.*, I KZP 16/14, PS 2015, nr 11–12.
- Skorupka J. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2015.
- Skowron A., *Glosa do wyroku SN z dnia 25 maja 2010r.*, III KK 116/10 w sprawie uprawnienia straży miejskiej do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawie o wykroczenie z art. 65 § 2 k.w., „Paragraf na Drodze” 2010, nr 10.
- Skowron A., *Straż gminna „w Sądzie Najwyższym”*, „Paragraf na Drodze” 2013, nr 12.
- Skowron A., *Glosa do wyroku SN z dnia 18 października 2011 r.*, IV KK 237/11, LEX/el. 2013.
- Skowron A., *Glosa do wyroku SN z dnia 18 kwietnia 2013 r.*, II KK 90/13, LEX/el. 2013.
- Skowron A., *Glosa do postanowienia SN z dnia 2 kwietnia 2014 r.*, V KK 378/13, LEX/el. 2014.
- Skowron A., *Problem uprawnień straży miejskich w Sądzie Najwyższym*, „Paragraf na Drodze” 2014, nr 10.
- Skowron A., *Glosa do postanowienia SN z dnia 30 września 2014 r.* – I KZP 17/14, LEX/el. 2015.
- Skowron A., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r.*, I KZP 16/14, LEX/el. 2015.
- Skworcow M., *Glosa do uchwały SN z dnia 30 kwietnia 2014 r.*, I KZP 4/14, GSP-Prz. Orz. 2014, nr 4.
- Stefański R.A., *Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, Kraków 2001.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego, w zakresie prawa karnego procesowego za 1995 r.*, WPP 1996, nr 3–4.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej i Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 1999 r.*, WPP 2000, nr 2.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2003 r.*, WPP 2004, nr 2.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2005 r.*, WPP 2006, nr 2.
- Stefański R.A., *Abstrakcyjne pytania prawne do Sądu Najwyższego w sprawach karnych*, [w:] V. Konarska-Wrzosek, J. Lachowski, J. Wójcikiewicz (red.), *Węzłowe problemy prawa karnego kryminologii i polityki kryminalnej. Księga pamiątkowa ofiarowana prof. A. Markowi*, Warszawa 2010.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej Wojskowej oraz Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2010 r.*, WPP 2011, nr 2.
- Stefański R.A., *Wykroczenie niewskazania osoby, której powierzono pojazd do kierowania lub używania*, „Paragraf na Drodze” 2011, nr 3.
- Stefański R.A., *Przeгляд uchwał Izby Karnej Sądu Najwyższego w zakresie prawa karnego procesowego za 2011 r.*, „Ius Novum” 2012, nr 3.
- Stefański R.A., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 30 września 2014 r.*, I KZP 16/14, OSP 2015, nr 2.
- Śliwiński S., *Glosa do postanowienia SN z dnia 28 marca 1957 r.*, IV KO 8/55, PiP 1958, nr 2.
- Świada Z., *Zagadnienia składu sądu i wyłączenia sędziego w przepisach kodeksu postępowania karnego z 1997 r.*, [w:] L. Boguni (red.), *Nowa kodyfikacja karna*, t. III, Wrocław 1998.
- Trybuchowska E., *Udział stron i innych uprawnionych osób w posiedzeniach sądowych*, [w:] J. Skorupka (red.), *Rzetelny proces karny, Księga jubileuszowa Prof. Z. Świdy*, Warszawa 2009.
- Tunia A., *Kompetencje straży gminnych w zakresie ściągania sprawców wykroczeń z art. 96 § 3 k.w.*, [w:] A. Meglewski (red.), *Straż gminna jako organ kontroli ruchu drogowego*, Lublin 2014.
- Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, Warszawa 2013.

- Wąsek-Wiaderek, M. *Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego wobec kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i Trybunałów Europejskich*, Lublin 2012.
- Wróbel W., *Grzywna w nowym kodeksie karnym*, [w:] *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, z. 15, Warszawa 1998.
- Zabłocki S., *Wznowienie postępowania w sprawach karnych po orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*, Krajowa Rada Sądownictwa 2013, nr 1.
- Zbrojewska M., *Rola i stanowisko prawne Sądu Najwyższego w procesie karnym*, Warszawa 2013.
- Zbrojewska M., *Glosa do uchwały składu 7 sędziów SN z dnia 26 czerwca 2014 r., I KZP 14/14, LEX/el. 2014.*

PRZEGLĄD UCHWAŁ IZBY KARNEJ SĄDU NAJWYŻSZEGO W ZAKRESIE POSTĘPOWANIA KARNEGO ZA 2014 R.

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest analiza uchwał i postanowień Izby Karnej Sądu Najwyższego wydanych w związku z przedstawianymi zagadnieniami prawnymi w zakresie prawa karnego procesowego. Zostały omówione takie kwestie jak: udział stron w posiedzeniu sądu (art. 339 § 5 k.p.k.), udział osoby nieuprawnionej w wydaniu orzeczenia (art. 439 §1 pkt 1 k.p.k.), rodzaje orzeczeń sądu odwoławczego (art. 437 § 1 k.p.k.), pytania prawne (art.441 k.p.k.), wznowienie postępowania z powodu rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (art. 540 § 3 k.p.k.), skład sądu na rozprawie w przedmiocie wydania wyroku łącznego (art. 573 § 1 k.p.k.), tymczasowe aresztowanie osoby ściganej ENA (art. 607k § 3 k.p.k.), koszty usługi świadczonej drogą elektroniczną (art. 619 § 1 k.p.k.), koszty obrony z urzędu (§ 19 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu), zażalenia na postanowienia o zamianie kary (art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw), uprawnienia straży gminnej do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia (art. 17 § 3 k.p.w.), pytania abstrakcyjne (art. 60 § 1 i 2 ustawa o Sądzie Najwyższym).

Słowa kluczowe: *postanowienie, pytanie prawne, Sąd Najwyższy, sąd odwoławczy, uchwała, zagadnienie prawne*

REVIEW OF THE RESOLUTIONS OF THE CRIMINAL CHAMBER OF THE SUPREME COURT ON CRIMINAL PROCEDURE ISSUED IN 2014

Summary

The article analyses resolutions and rulings of the Criminal Chamber of the Supreme Court issued with regard to questions of law in the field of criminal procedure law. The article discusses the following issues: parties' participation in court sessions (Article 339 § 5 of the CPC), participation of an unauthorised person in decision making (Article 439 § 1 point 1 of the CPC), types of appeal court's decisions (Article 437 § 1 of the CPC), juridical questions (Article 441 of the CPC), re-opening of a trial resulting from a ruling of the European Court of Human Rights (Article 540 § 3 of the CPC), court bench composition at a trial to render a cumulative judgement (Article 573

§ 1 of the CPC), temporary arrest of a person wanted for the purposes of prosecution under the EAW (Article 607 § 3 of the CPC), costs of services provided electronically (Article 619 § 1 of the CPC), costs of defence counsel *ex officio* (§ 19 point 2 of the ordinance of the Minister of Justice of 28 September 2002 on costs of attorneys' services and costs of free of charge legal assistance *ex officio* that are incurred by the State Treasury), appeals against decisions changing penalty (Article 50 item 1 and 2 of the Act of 27 September 2013 amending the Criminal Procedure Code and some other laws), municipal police powers to act as public prosecution in petty offences cases (Article 17 § 3 of the Code of Procedure in Petty Offences) and questions of law (Article 60 § 1 and 2 of the Act on the Supreme Court).

Key words: *ruling, juridical question, Supreme Court, appeal court, resolution, question of law*